

Viešoji įstaiga „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“

Mindaugas Mačiulis

**Kačėniškės piliakalnio su gyvenvieta (24132),
Kačėniškės k., Švenčionių sen., Švenčionių r.,
2013 m. archeologinių tyrimų**

ATASKAITA

Vilnius 2014

TURINYS

Įvadas.....	3
Tyrimų eiga.....	4
Išvados	15
Radinių sąrašas.....	16
Piešinių, brėžinių sąrašas.....	26
Fotonuotraukų sąrašas.....	27
Piešiniai.....	30
Brėžiniai.....	31
Fotonuotraukos.....	39
Priedai:	
Leidimas vykdyti tyrimus.....	63
Tyrimų projektas.....	64
Tyrimų projekto papildymas.....	73
Radinių priėmimo aktas.....	77
Zooarcheologinės medžiagos tyrimų ataskaita.....	78

ĮVADAS

Kačėniškės piliakalnis su senovės gyvenvieta (unikalus kodas 24132, Švenčionių r., Kačėniškės k.) įrengtas aukščiausioje dalyje atskiros pailgos kalvos, kurią iš R juosia Mergežerio ežeras, iš V ir P – pelkė ir pelkėtos žemumos, iš Š – gili dauba, kuria teka Mergežerio upelis. Piliakalnio aikštelė keturkampė, pailga P-Š kryptimi, 10x66 m dydžio. Ji buvo įtvirtinta šlaituose įrengtu grioviu ir pylimu. 2 m žemiau aikštelės Š krašto šlaite iškastas 1,50 m pločio, 0,20 m gylio griovys, už kurio supiltas 0,30 m aukščio, 3 m pločio pylimas. Už šio pylimo iškastas antras 10 m pločio, 0,50 m gylio griovys. P šlaite pirmasis griovys ir pylimas virtę 8 m pločio terasa, antras griovys – 9 m pločio, 0,30 m gylio. V šlaitas 3 m žemiau aikštelės statintas. Jame 5 m žemiau aikštelės yra 2 m pločio terasa, jungianti Š ir P šlaituose esantį pirmą griovį ir pylimą. Šoniniai šlaitai statūs, 22-23 m aukščio, galiniai – vidutinio statumo, 5-6 m aukščio.

Piliakalnis apardytas arimų, aikštelės R dalis nuslinkusi į ežerą. Šiuo metu ant jo augę medžiai nupjauti. R šlaite buvo išvirtusių kelmų, kai kur jų duobėse matėsi nuslinkusio kultūrinio sluoksnio liekanos.

PR papėdėje 0,50 ha plote yra papėdės gyvenvietė. Piliakalnis datuojamas I tūkst.pr.Kr. pabaiga – I tūkst. pradžia¹.

Piliakalnis žvalgytas 1958 m. (LII), 1979 m. ir 1987 m. (MMT). 1958 m. ekspedicijos metu išvirtusiame R šlaite pastebėtas ryškus kultūrinis sluoksnis su brūkšniuota keramika, tinko gabalais ir apdegusiais akmenimis². 1979 m. žvalgymai naujų duomenų nesuteikė³. 1987 m. ekspedicijos metu piliakalnio PR papėdėje pastebėtas senovės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis⁴.

2011 m. VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ parengė Kačėniškės piliakalnio tvarkymo techninį projektą (projekto vadovė R. Vaitekonytė). Jame numatyta pašalinti didžiąją dalį medžių ir krūmų, įrengti automobilių stovėjimo aikštelę, informacinę aikštelę pėstiesiems, pastatyti informacinius standus, rodykles, poilsio aikšteles su lauzavietėmis. Lankytojų srautų reguliavimui suprojektuoti pėščiųjų takai, laiptai, medinis takas – tiltelis R piliakalnio pašlaitėje, užtvaras automobiliams. Visų žemės judinimo darbų vietose numatyti detalieji, žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai. Detaliaisiais tyrimais turėjo būti iširta piliakalnio aikštelės P dalyje įrengiamos šventinės lauzavietės vieta (3x3 m dydžio plotas), laiptų į piliakalnį įrengimų vietos

¹ Lietuvos piliakalniai atlasas, tomas III, 2005, sud. Z. Baubonis, G. Zabiela. p. 72.

² Kuncienė O. Žvalgomosios archeologinės ekspedicijos dienoraštis 1958 m. gegužės mėn. 26 d. – birželio mėn. 27 d. LII rankraštynas. F.1.B.78, p.98-99.

³ Balčiūnas J. 1979 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Švenčionių rajone ataskaita. KPC archyvas. F.27.Ap.1.B.80, p.9-10.

⁴ Balčiūnas J. 1987 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Švenčionių rajone ataskaita. KPC archyvas. F.27. Ap.1.B.135, p.24.

Š ir P jo šlaituose (dvi perkastos 2x19-20 m dydžio), lankytojų poilsio aikštelės su laužaviete ir suoliukais vieta (viena 5x8 m dydžio perkasa). Žvalgomieji šurfai (1x1 ir 2x2 m dydžio) numatyti iškasti informacinėje aikštelėje pėstiesiems, automobilių stovėjimo aikštelėje, informacinių rodyklių vietose, ties trečiąja laužaviete, taip pat būsimųjų laiptų R piliakalnio šlaite vietoje. Visur kitur numatyti archeologiniai žvalgymai (plačiau žr. tyrimų projektą).

Archeologinių tyrimų projektą Mokslinė archeologijos komisija aprobavo 2013 05 07, projekto papildymą – 2013 06 28. Tyrimai vykdyti 2013 m. birželio-lapkričio mėn. Jiems vadovavo archeologas M. Mačiulis (KPD leidimas Nr.65 išduotas 2013 05 08). Žemės darbus vykdė VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ darbuotojai, juos koordinavo, fotofiksaciją atliko ir brėžinius braižė archeologas O. Fediajevas. Aptiktus gyvūnų kaulus ištyrė dr. G. Piličiauskienė.

Tyrimų eiga ir radiniai fotografuoti aparatu „Canon 500 D“, gruntas tikrintas metalo detektoriumi „Minelab / X-Terra 705“, perkasų kampų koordinatės nustatytos GPS įrenginiu „Spectra Precision Epoch 25“ (su leistina 1 cm paklaida), aukščiau matuoti „Sokkia“ nivelyru.

TYRIMŲ EIGA

Dauguma plotų ištirta tyrimų projekte numatytose vietose. Jie numeruoti pagal darbų eigą, todėl perkasų numeracija sutapo su projekte įvardintais plotais DAT 1-4. Kai kurių šurfų – pakeista: šurfai 1 ir 2 atitiko ŽAT 1-2, šurfai 3-5 – ŽAT 6-4, šurfas 6 – tyrimų projekte ŽAT 7. Dar vienas šurfas, tyrimų projekte įvardintas ŽAT 3, nekastas, kadangi greta ištyrinėtoje perkasoje 4 kultūrinis sluoksnis užfiksuotas giliau, nei siekė žemės darbai informacinės rodyklės įrengimo metu. Užfiksavus kultūrinį sluoksnį šalia informacinės aikštelės parinktame šurfe 1, jos vietoje ištirta perkasa 5. Paskutinysis šurfas (7) iškastas stendo vietoje. Kai kurių iš jų vietos nežymiai nesutapo su tyrimų projekte pažymėtomis, kadangi vietoje koreguota pagal esamą situaciją – atitraukta nuo paliktų kelmų (P 1 – P 3), patraukta toliau nuo šlaito (P 4 – P 5). Perkasų ir šurfų vietos pateiktos tyrimų situacijos plane.

Visuose tyrimų plotuose naudota ta pati metodika – užmatavus tyrimų plotus paviršius buvo žvalgomas metalo detektoriumi. Nuėmus velėną bei kasant gilyn kiekvienas sluoksnelis pakartotinai buvo tikrinamas metalo detektoriumi.

Perkasa 1 (3x3 m dydžio; brėžinys 2; tyrimų foto 3-6). Tyrimų plotas užmatuotas piliakalnio aikštelėje sutapatinant sienelės su pasaulio šalių kryptimis. Jis suskirstytas 1 kv.m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 3 P-Š kryptimi, raidėmis A ir C V-R kryptimi. 0,10 m storio silpnai susiformavusioje velėnoje jokių radinių nebuvo. Toliau visas tyrimų plotas buvo skutamas mentelėmis ir kastuvais 0,02-0,03 m storio sluoksneliais ištaisai.

Pilkas, difuzinis povelėninis sluoksnis buvo nuo 0,10 iki 0,20 m storio, be radinių, su labai retai aptiktais smulkiais angliukais. Visoje perkasoje 0,25-0,30 m gylyje pasiektas rudo priemolio įžemis. Manoma, kad anksčiau piliakalnio aikštelėje buvęs kultūrinis sluoksnis, kurio pėdsakų nelikę, nuartas, nuplautas ar nupustytas.

Perkasos sienelių stratigrafija panaši – 0,10 m storio velėna, 0,10-0,20 m storio pilkas difuzinis povelėninis sluoksnis su pavieniais angliukais, 0,25-0,30 m gylyje – rudo priemolio įžemis. Iš viso iširtas 9 m² dydžio plotas. Po tyrimų perkasa užkasta, jos vietoje įrengta laužavietė (foto 78).

Perkasa 2 (2x20 m dydžio; brėžiniai 3-4, tyrimų foto 7-18; radinių foto 85) užmatuota P piliakalnio šlaite išilgai P-Š kryptimi, kiek pasukus nuo ašies (15-195 laipsnių). Plotas suskirstytas 1 kv.m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 20 P-Š kryptimi, raidėmis A ir B V-R kryptimi. Perkasos reljefas nelygus, duobėtas, kilo P-Š kryptimi per 5,20-5,30 m. Tiriamame plote išliko virš dešimties 2013 m. žiemą nupjautų medžių kelmų. Patikrinus paviršių metalo detektoriumi archeologijai vertingų radinių neaptikta, surinkta keletas metalinių kamštelių ir II PK šovinio tūtelė. Nukasus iki 0,10 m storio silpnai susiformavusią velėną, toliau visas tyrimų plotas buvo skutamas mentelėmis ir kastuvais 0,02-0,03 m storio sluoksneliais ištisai.

Pilkas povelėninis sluoksnis gilyn tęsėsi nuo 0,10 iki 0,20 m. Po juo ir kiek maišyto (difuzinio) rudo priemolio iki 10 cm storio sluoksniais didžiojoje perkastos dalyje pasiektas rudo priemolio bei molio įžemis. Jame išsiskyrė trys objektai – dvi duobės ir gynybinis griovys.

Duobė 1 (kv.A-B/10-12; foto 13). Ji atidengta kelmo vietoje, šį pašalinus. Pusapskritimio formos, 1,10x1,80 m dydžio perkasimas išryškėjo dalyje kv.A/10 ir kv.B/10-12 prie R perkastos sienelės 0,30 m gylyje. Ji tęsėsi dar 0,80 m, kol 1,10 m gylyje buvo pasiektas įžemis. R sienelės pjūvyje duobė – apvalėjančiu dugnu, užpildyta tamsiai pilku, maišytu priemoliu su pavieniais degėsiukais. Jokių archeologijai vertingų radinių neaptikta. Manoma, kad ji galėjo būti iškasta vėliau nei piliakalnis apgyvendintas. Užsipildžius organikai susidarė gera terpė, palanki išaugti medžiui. Žymi duobės dalis liko perkastos R sienelėje.

Duobė 2 (kv.B/15; foto 14). Fiksuota 0,30 m gylyje, po čia augusio medžio kelmui. Ji netaisyklingo apskritimo formos, apie 1 m skersmens, užpildyta šviesiai pilku priemoliu. Gilyn tęsėsi 0,30 m, kol 0,60 m gylyje po ja pasiektas įžemis. Jokių radinių nebuvo. Manoma, kad skirtingai, nei duobės 1 atveju, tamsesnis kontūras čia atsirado suirus kelmui.

Griovys 1 (kv.A-B/3-5; foto 15-16). Kiek nežymus pagilėjimas šioje vietoje buvo matomas dar nenuėmus velėnos, tačiau įvardinti jį dar vienu grioviu (ant piliakalnio šlaito, 3-5 m atstumu nuo apatinio griovio krašto) buvo sudėtinga. Kad šioje vietoje yra dar vienas griovys, tapo aišku nukasus velėną ir povelėninį sluoksnį – 0,20-0,25 m gylyje išryškėjo tamsaus grunto su degėsiukais ir angliukais trapecijos formos ruožas. Ties V sieniele jis buvo iki 1,50 m, ties R – iki 3,00 m pločio, tęsėsi kiek

įstrižai perkasos R ir V sienelių atžvilgiu. Kasant gilyn ir toliau grunte buvo daug degėsių, aptikta apie dešimt ugnyje buvusių smulkių akmenukų, taip pat lipdytinės keramikos šukių. Keturiolika iš jų įrašyta į radinių sąrašą (inv.Nr.1-14), keturios kurių lygiu, viena – grublėtu, likusios – brūkšniuotu paviršiais. Dar trys smulkūs fragmentai neregistruoti.

0,70-0,80 m gylyje po grioviu kv. A/3-4 ir B/5-6 atidengtas šviesus molis, jame prie R perkasos sienelės kv.B/3-4 išliko iki 0,80 m pločio dėmė. Čia tirta iki 1,50 m gylyje fiksuoto įžemio. Šiame gilesniame ir šviesesniame perkasime buvo mažiau degėsių turintis gruntas, jame rastos dar aštuonios brūkšniuotosios keramikos šukės (inv.Nr.15-22). R sienelės pjūvyje kai kur matėsi aukštesnį ir žemesnį perkasimą skiriantis nuslinkusio grunto tarp sluoksnis, taip pat viršutinio griovio žemiausia vieta buvo kiek šiauriau apatinio. Todėl padaryta prielaida, kad griovys kastas dviem etapais. Matyt ankstyvuojų, brūkšniuotosios keramikos laikotarpiu griovys buvo gilesnis, bet siauresnis. Vėlesniu, susijusiu su keramika lygiu ir grublėtu paviršiais – seklesnis ir platesnis.

Viršutinėje perkasos dalyje, kv.A-B/17-20 įžemyje matėsi dar keturios 0,15-0,30 m skersmens dėmės. Padarius jų pjūvius tapo aišku, jog tai – buvusių kelmų pėdsakai (foto 18). Kituose perkasos kvadratuose archeologijai vertingų radinių nebuvo. Iš viso ištirtas 40 m² dydžio plotas.

V sienelėje išskirti šie sluoksniai – 0,15-0,20 m storio velėna ir tamsiai pilkas povėlėninis sluoksnis, kai kur su nežymiais degėšiais. Giliau kv.1-2 ir kv.5-20 – difuzinis molis su pilko grunto intarpais, nuo 0,10 iki 0,30 m (kv. 10) storio, po kuriuo – priemolio ir molio įžemis. Kv.3-4 po 0,10-0,15 m storio velėna fiksuotas iki 1,50 m pločio, plokščiu, nežymiai apvalėjančiu dugnu, iki 0,50 m gylio griovys Nr. 1, užpildytas sodriai juodu kultūriniu sluoksniu. Po grioviu – 0,10 m storio difuzinis priemolis, 0,70-0,75 m gylyje – priemolio įžemis.

R sienelėje fiksuoti: 0,15-0,20 m storio velėna ir tamsiai pilkas povėlėninis sluoksnis, kai kur su nežymiais degėšiais. Giliau kv.1-2, kv.7-9, kv.12-14 ir kv.16-20 – difuzinis molis su pilko grunto intarpais, nuo 0,10 iki 0,20 m storio, po kuriuo – priemolio ir molio įžemis. Kv.10-12 po velėna ir povėlėniniu sluoksniu 0,30 m gylyje atidengta 1,80 m pločio viršuje, apvalėjančiu dugnu, užpildyta tamsiai pilku, maišytu priemoliu su pavieniais degėsiukais, 0,80 m gylio duobė Nr. 1. 1,10 m gylyje po ja pasiektas įžemis. Kv.15 0,30 m gylyje atidengta apie 1 m skersmens, apvalėjančiu dugnu, užpildyta šviesiai pilku priemoliu duobė Nr.2. Gilyn ji tęsėsi 0,30 m, 0,60 m gylyje po ja pasiektas įžemis. Kv.3-6 po velėna ir povėlėniniu sluoksniais 0,20-0,25 m gylyje fiksuotas iki 3,00 m pločio, iki 0,50 gylio griovio Nr. 1 užpildo viršutinis horizontas. 0,70-0,80 m gylyje kv.3-4 atidengtas iki 0,80 m pločio apatinis horizontas. Jis gilyn staigiai siaurėjo (piltuvėlio formos), tęsėsi dar 0,70 m, kol 1,50 m gylyje pasiektas įžemis. Viršutinis griovio horizontas užpildytas tamsesniu kultūriniu sluoksniu, nuo šviesinio apatinio jį skyrė nuslinkusio grunto tarp sluoksniai.

Perkasos Š sienelės stratigrafija – 0,20 m storio velėna ir pilkas povelėninis, 0,10 m storio mažai persimaišiusio molio sluoksniai, po kuriais 0,30 m gylyje – rudo molio įžemis.

Perkasos P sienelėje fiksuoti – 0,30 m storio velėna ir pilkas povelėninis, nuo 0,10 iki 0,30 m difuzinio priemolio sluoksniai, po kuriais 0,50-0,60 m gylyje – priemolio įžemis.

Po tyrimų perkasa užkasta atvežtiniu smėlio-žvyro mišiniu, juodžemis panaudotas piliakalnio paviršiaus planiravimui, o jos vietoje pastatyti laiptai (foto 77).

Perkasa 3 (2x20 m dydžio; brėžiniai 5-6; tyrimų foto 19-36; radinių foto 86-94) užmatuota Š piliakalnio šlaite išilgai P-Š kryptimi (10-190 laipsnių). Plotas suskirstytas 1 kv.m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 20 P-Š kryptimi, raidėmis A ir B V-R kryptimi. Perkasos reljefas nelygus, duobėtas, leidosi žemyn P-Š kryptimi per 4,80-5,00 m. Jos plote išliko keliolika 2013 m. žiemą nupjautų medžių kelmų. Žvalgant metalo detektoriumi archeologijai vertingų radinių neaptikta, surinkta keletas metalinių kamštelių, folijos gabaliukų, taip pat neaiški geležinė detalė.

Nukasus iki 0,10 m storio silpnai susiformavusią velėną, toliau visas tyrimų plotas skustas mentelėmis ir kastuvais 0,02-0,03 m storio sluoksniais ištisai. 0,10-0,20 m storio povelėninis sluoksnis kai kur turėjo kultūrinio sluoksnio pėdsakų – jo apatinėje dalyje aptikta smulkių ugnyje buvusių akmenukų, keletas gyvulių kaulų, ištirpusios keramikos ar molio tinko žymių. Po šiuo ir kiek maišyto (difuzinio) rudo priemolio iki 0,10 m storio sluoksniais didžiojoje perkasoje dalyje pasiektas rudo priemolio ir molio įžemis. Jame išryškėjo du objektai, pavadinti grioviais 2 ir 3.

Griovys 2 (kv.A-B/1-2; foto 21-23, 26-28, 33). Jau po velėna kv.A-B/1-3 sluoksnis buvo su degėsiais ir degusiais akmenukais. 0,30 m gylyje ½ kv.A-B/1 ir kv.B/3 pasiektas rudo molio įžemis, o tarp jų, kv. A-B/1-3 išryškėjo 1,30-1,50 pločio juodo grunto juosta, beveik statmena R ir V sienelėms. Tapo aišku, kad čia atidengtas viršutinis, ant piliakalnio aikštelės krašto buvęs griovys, kuris tęsėsi iki 0,60 m gylio. R ir V sienelių pjūviuose griovys – apvalėjančiu dugnu, užpildytas juoda degėsinga žeme su perdegusiais, perskilusiais akmenimis (foto 27) bei ištirpusios keramikos ar molio tinko pėdsakais, taip pat radiniais – molio tinko fragmentais, gyvūnų kaulais ir lipdytine keramika (foto 28).

Griovį preparuojant surinkta kelios dešimtys perdegusių smulkių akmenukų, iki dvidešimties gyvūnų kaulų fragmentų, trys molio tinko gabaliukai (vienas registruotas inv.Nr.137, kiti du – labai maži, vos 3-4 mm skersmens), taip pat per penkiasdešimt buitinės keramikos šukių, keturiasdešimt keturios iš kurių registruotos (inv.Nr.23-66). Apie pusę fragmentų sudarė brūkšniuotosios keramikos indų dalį, kiek mažiau – lygiu ir grublėtu paviršiais šukės. Pažymėtina, kad viršutinėje dalyje vyravo keramika lygiu ir grublėtu paviršiais, apatinėje – brūkšniuotoji.

Aiškaus tarp sluoksnio tarp kultūrinio sluoksnio horizontų griovyje beveik nesimatė, tačiau galima teigti, kad jis egzistavo brūkšniuotosios keramikos laikotarpiu – prie įžemio rasta būtent jos

fragmentų. Vėliau griovys užsipildė to paties laikmečio ir vėlesniu, susidariusiu grublėtos keramikos laikotarpiu kultūriniu sluoksniu.

Griovys 3 (kv.A-B/9-12; foto 24, 29, 31-32). Žemesnio griovio kontūras gerai matėsi ir nepradėjus tyrimų – šioje vietoje buvo iki 0,30 m gylio یدuba. Joje besirenkant lietaus vandeniui, povėlėninis sluoksnius tapo juodas. Jį nukasus 0,30 m gylyje fiksuoti kultūrinio sluoksnio pėdsakai – dar tamsesnis juodas gruntas, su smulkiais degėšiais, ugnyje buvusiais perdegusiais akmenukais, gyvūnų kaulais, ištirpusio molio tinko fragmentais ir lipdytine keramika.

Griovio būta iki 3,50 m pločio ir 1,20-1,30 m gylio, apvalėjančiu dugnu. Atskiri horizontai užpilde neiškirti, išskyrus dar daugiau degėsių turintį 0,10-0,20 m storio sluoksnėlį pačiame dugne. Tuo pačiu nelabai galima išskirti ir skirtinguose gyliuose aptiktą keramiką – tiek ankstyvesne laikytina brūkšniuotoji, tiek vėlyvesnės šukės lygiais ir grublėtais paviršiais buvo aptinkamos įvairiuose gyliuose.

Iš viso griovyje 3 surinkti dvidešimt keturi gyvūnų kaulai, septyniasdešimt penkios lipdytinės keramikos šukės, penkiasdešimt penkios iš kurių įrašytos į radinių sąrašą (inv.Nr. 67-120). Apie 50 % iš jų sudarė indų brūkšniuotu paviršiumi dalys, 35% – lygiu ir 15% – grublėtu paviršiais.

Išpreparavus griovio užpildą, 1,20-1,30 m gylyje pasiektas molio įžemis.

Kitų archeologinių objektų bei pavienių radinių perkasoje Nr.3 nebuvo išskyrus atkastą apatinio griovio, skiriančio piliakalnį nuo papilio, pradžia (foto 34). Norint jį pilnai atidengti, būtų tekę iširti dar 10-15 m ilgio perkasą.

Perkasos Š sienelėje fiksuoti 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkšvas povėlėninis sluoksnius, 0,10-0,20 m storio difuzinio priemolio tarp sluoksnius, 0,10 m storio tamsiai pilko grunto kultūrinis sluoksnius – griovio kraštas. 0,60 m gylyje – priemolio įžemis.

Perkasos P sienelės stratigrafija – 0,20 m storio velėna ir pilkas povėlėninis sluoksniai, 0,30-0,40 difuzinio priemolio su tamsaus grunto intarpais sluoksnius, po kuriuo 0,50-0,60 m gylyje – rudo molio įžemis.

V sienelėje išskirti šie sluoksniai – 0,20-0,25 m storio velėna ir tamsiai pilkas povėlėninis sluoksnius, kai kur su nežymiais degėšiais. Giliau kv.3-9 ir kv.13-19 – difuzinis molis su pilko grunto intarpais, nuo 0,10 iki 0,40 m (kv. 17-18) storio, po kuriuo – priemolio ir molio įžemis. Kv.20 po velėna ir povėlėniniu bei nežymiai maišyto priemolio sluoksniais 0,40-0,50 m gylyje fiksuotas tamsesnio grunto, į Š gilėjantis kontūras – griovio kraštas.

Kv.1-3 po 0,10 m storio velėna ir 0,20 m storio povėlėniniu su degėšiais sluoksniu atidengtas 1,50 m pločio viršuje, apvalėjančiu dugnu, 0,60 m gylio griovys Nr. 2. Jo užpildas – sodriai juodas gruntas su perdegusiais, perskilusiais akmenimis ištirpusios keramikos ar molio tinko pėdsakais ir lipdytine keramika. Po grioviu – priemolio įžemis.

Kv.9-12 po 0,10 m storio velėna ir 0,20 m storio tamsaus grunto povelėniniu sluoksniu fiksuotas iki 3,00 m pločio viršuje ir 1,20-1,30 m gylio, apvalėjančiu dugnu griovys Nr. 3, užpildytas tamsiu gruntu su degėšiais ir radiniais. Atskiri horizontai užpilde neišskirti, išskyrus dar daugiau angliukų turintį 0,10-0,20 m storio sluoksnėlį pačiame dugne.

R sienelėje išskirti – 0,20-0,25 m storio velėna ir tamsiai pilkas povelėninis sluoksnis, kai kur su nežymiais degėšiais. Giliau kv.3-9 ir kv.13-19 – difuzinis molis su pilko grunto intarpais, nuo 0,10 iki 0,50 m (kv. 8-9) storio, po kuriuo – priemolio ir molio įžemis. Kv.20 po velėna ir povelėniniu bei nežymiai maišyto priemolio sluoksniais 0,40-0,50 m gylyje fiksuotas tamsesnio grunto, į Š gilėjantis kontūras – griovio kraštas.

Kv.1-3 po 0,10 m storio velėna ir 0,20 m storio povelėniniu su degėšiais sluoksniu atidengtas 1,50 m pločio viršuje, apvalėjančiu dugnu, 0,60 m gylio griovys Nr. 2. Jo užpildas – sodriai juodas gruntas su perdegusiais, perskilusiais akmenimis ištirpusios keramikos ar molio tinko pėdsakais ir lipdytine keramika. Po grioviu – priemolio įžemis.

Kv.9-12 po 0,10 m storio velėna ir 0,20 m storio tamsaus grunto povelėniniu sluoksniu fiksuotas iki 3,50 m pločio viršuje ir 1,10-1,20 m gylio, apvalėjančiu dugnu griovys Nr. 3, užpildytas tamsiu gruntu su degėšiais ir radiniais. Po grioviu 1,40 m gylyje – molio įžemis.

Iš viso perkasoje 3 ištirtas 40 m² dydžio plotas.

Po tyrimų perkasa užkasta. Jos vietoje pastatyti antrieji laiptai (foto 80).

Perkasa 4 (5x8 m dydžio; brėžiniai 4, 7; tyrimų foto 37-44; radinių foto 93) užmatuota piliakalnio R pašlaitėje esančios senovės gyvenvietės dalyje, įrengiamos lankytojų poilsio aikštelės su laužaviete ir suoliukais vietoje. Ji orientuota ne griežtai pasaulio šalių atžvilgiu, išilgai P-Š kryptimi (20-200 laipsnių). Perkasa suskirstyta 1 kv.m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 8 P-Š kryptimi, raidėmis nuo A iki E V-R kryptimi. Tyrimų ploto reljefas žemėjo V-R kryptimi 0,70-0,80 m. Patikrinus paviršių metalo detektoriumi rasta daug kamštelių (ilgą laiką buvusios maudymvietės pasekmė), kelios sovietinės ir Lietuvos Respublikos monetos, taip pat geležinės vielos, skardinių ir daug stiklo šukių bei sveikų butelių. Velėna šioje vietoje gerai susiformavusi, 0,15-0,20 m storio. Ją nuėmus, žvalgymai metalo detektoriumi nedavė jokių archeologijai vertingų radinių, surinktos vien tik XX-XXI a. šiukšlės. Nieko vertingo nebuvo ir 0,10-0,20 m storio povelėniniame sluoksnyje. Toliau V perkastos dalyje buvo kasamas pilkas, o R – šviesiai rusvas, molingas gruntas. Pilkame grunte pasitaikydavo pavienių degėsiukų, taip pat 0,70-0,80 m gylyje rastos dvi lipdytinės keramikos šukės – grublėtu paviršiumi (inv.Nr.124) bei brūkšniuotu (inv.Nr.125). Toks vaizdas išliko visoje perkasoje pasiekus 0,60-0,80 m gylį.

Kasant gilyn, ties V sienoje palaipsniui buvo atidengtas molio įžemis ar nežymiai maišytas gruntas, išskyrus PV ir ŠV perkastos kampus, kur fiksuotos netaisyklingos formos juodo su degėšiais

grunto dėmės – kv.A-B/8 ji tebuvo iki 1 m² dydžio, kv. A-B/1-2 užėmė apie 2,50 m². Pirmoji dėmė išnyko gan greitai, pagilinus dar apie 0,15 m. Antrojoje intensyvus kultūrinis sluoksnis staigiai leidosi V-R kryptimi (ežero link) – prie pat V sienelės jis buvo 0,70 m, o jau ties perkastos viduriu kv.C/1 – 1,10-1,30 m gylyje. Jame rastos dar penkios šukės, dvi brūkšniuotos, dvi lygiu ir viena grublėtu paviršiais (inv.Nr.124-128). Kultūrinio sluoksnio storis V-R kryptimi plonėjo nuo 0,40 m ties V sieniele iki 0,10 m kv.C/1, jo tęsinys liko tiek V, tiek P sienelėse. 1,30 m gylyje jis susiliejo su R perkastos dalyje atidengtu tamsiu, durpingu gruntu su organikos liekanomis – šlyno įžemiu. V dalies pusėje atidengtas molio įžemis.

Apie kultūrinio sluoksnio susidarymą daugiausiai informacijos pateikė P sienelės stratigrafija. Joje aiškiai matėsi, kad velėna ir povėlėninis sluoksnis susiformavo ant nuslinkusio, nežymiai persimaišiusio molio su akmenukais grunto sluoksnio, kurio storis buvo nuo 0,10 m ties kv.B iki 0,50 m ties R sieniele. Jis atsirado ant šviesiai pilko, mažai maišyto ir su itin retais degėsių pėdsakais kultūrinio sluoksnio, taip pat čia nuslinkusio nuo piliakalnio aikštelės. Jo storis buvo nuo 0,20 m ties V sieniele iki 0,60 m – ties R. Giliau ties kv. A-B atidengtas 0,30-0,40 m storio molio tarp sluoksnis, uždengęs šiuose kvadratuose intensyvu, juodą kultūrinį sluoksnį, susiformavusį vietoje. Ties perkastos viduriu kv.C jis susiliejo su R dalyje pasiektu beveik juodu šlynu, fiksuotu dabartinio ežero vandens lygyje.

Š sienelėje fiksuoti 0,15-0,20 m storio velėna, 0,40-0,60 m storio nuslinkusio tamsesnio iš šviesesnio molio sluoksnis, 0,20 m storio tamsaus kultūrinio sluoksnio iki 0,70 m ilgio intarpas kv.A, molio įžemis kv.A-B 0,70 m gylyje. Kv.C 1,00 m gylyje išskirtas nuslinkusio tamsaus grunto 0,10 m storio sluoksnis, kv.E jo storis – iki 0,30 m. Po juo šlyno įžemis 1,10-1,30 m gylyje.

R sienelėje po 0,20 m storio velėna atidengtas iki 0,60 m storio šviesaus priemolio su tamsesnio grunto tarpais ir žvirgždu sluoksnis, 0,30-0,40 m storio tamsaus grunto su retais degėsių nuslinkęs kultūrinis sluoksnis, 1,10-1,20 m gylyje – šlyno įžemis.

V sienelėje fiksuoti velėna ir pilkas povėlėninis iki 0,40 m storio sluoksniai, 0,20-0,40 m storio nuslinkusio nuo piliakalnio šlaito gruntas, po kuriuo kv.3-7 0,60-0,80 m gylyje – priemolio ir priesmėlio įžemis. Kv.1-2 0,80 m gylyje atidengtas kultūrinis 0,30-0,40 m storio sluoksnis, po kuriuo 1,30 m gylyje pasiektas priemolio įžemis. Kv.8 vietoje susidariusio kultūrinio sluoksnio 0,20 m storio intarpas fiksuotas 0,60 m gylyje, po juo – įžemis.

Iš viso ištirtas 40 m² dydžio plotas. Po tyrimų perkasa užkasta (foto 44), jos vietoje įrengta laužavietė (foto 76) ir pastatyti suoliukai.

Perkasa 5 (3x5 m dydžio; brėžinys 7; foto 45-48; radinių foto 96). Tyrimų plotas sutapatintas su čia buvusiu keliuku, ant kurio buvo sandėliuojamas žvyras ir skalda. Perkasa išilgai orientuota V-R

kryptimi, nesilaikant griežtai pasaulio šalių kryptių (280-110 laipsnių). Ji suskirstyta 1 kv. m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 5 V-R kryptimi, raidėmis A-C Š-P kryptimi.

Nuskutus viršutinį suplūkto, permaišyto grunto 0,30-0,40 m storio sluoksnį, visoje perkasoje atidengtas molingas žvyras, centrinėje perkastos dalyje ir prie P sienelės su kultūrinio sluoksnio žymėmis – tamsesnio grunto su angliukais dėmėmis. Vienoje iš jų pačiame ploto kampe kv. C/5 0,40 m gylyje aptikta geležinio dirbinio, galbūt ylos, 32 mm nuolauža (inv.Nr.138, foto 96). Ar šis radinys susijęs su pliakalnio gyvavimo laikotarpiu, ar čia atsirado vėliau – neaišku.

Tamsesnio grunto sluoksnis ties P perkastos sienele gilyn tęsiasi 0,15-0,20 m, dėmių vietose kv. C/1 ir C/4 – iki 0,40 m. Jokių radinių jame nebuvo. 0,50-0,60 m gylyje visoje perkasoje pasiektas žvyro įžemis. Manoma, kad čia buvęs kultūrinis sluoksnis sunaikintas įrengus keliuką. Iš viso ištirtas 15 m² dydžio plotas. Po tyrimų perkasa užpilta, jos vietoje ir toliau buvo sandėliuojamos atvežtos statybinės medžiagos.

Perkastos Š sienelėje fiksuotas 0,10 m storio suplūkto molingo žvyro, 0,30-0,40 m nežymiai maišyto žvyro sluoksniai, kiek tamsesnio grunto su pavieniais angliukais iki 0,10 m storio sluoksnis kv.2-3. 0,40-0,50 m gylyje – žvyro įžemis. R sienelėje 0,30-0,40 m storio suplūkto molingo žvyro ir nežymiai maišyto žvyro sluoksniai, kv.C nuo 0,02 iki 0,10 m storio tamsesnio grunto tarpas, 0,40-0,50 m gylyje – žvyro įžemis. V sienelėje kv.B-A po 0,10-0,20 m storio suplūktu žvyru – įžemis. Kv.C – stambūs rieduliai, po kuriais 0,40 m gylyje atidengtas iki 0,10 m storio tamsesnio žvyro sluoksnis. 0,50 m gylyje ir šiame kvadrato – žvyro įžemis. P sienelėje po 0,10 m storio suplūktu, permaišytu gruntu buvo iki 0,20 storio molingo žvyro tarp sluoksnis. Giliau – nuo 0,15 m iki 0,20 m storio kv.2, kv.3, kv.5, iki 0,40 m storio kv.1 ir kv.4 tamsesnio grunto su pavieniais angliukais kultūrinis sluoksnis. Po juo – žvyro įžemis.

Šurfas 1 (2x2 m dydžio; brėžinys 7; foto 49-52) užmatuotas būsimosios informacinės aikštelės vietoje. Jo sienelės sutapatintos su pasaulio šalių kryptimis. Plotas suskirstytas 1 kv.m. dydžio kvadratais, sunumeruotais skaičiais nuo 1 iki 2 P-Š kryptimi, raidėmis A ir B V-R kryptimi. Š dalį šurfo paviršiaus užėmė išvažinėtas kelias, P – silpnai susiformavusi velėna. Ją nuėmus ir nuskutus kelio dangą 0,10-0,15 m gylyje visame tyrimų plote atidengtas tamsus gruntas su kultūrinio sluoksnio pėdsakais – smulkiais angliukais ir ištirpusio molio tinko fragmentais. Gilyn jis tęsiasi apie 0,10 m, po juo atidengtas nežymiai maišyto molio apie 0,20 m storio tarp sluoksnis be radinių. Šį iškasus pasiektas dar vienas kultūrinio sluoksnio horizontas su degėsiomis, smulkiais ištirpusio molio tinko fragmentais ir buitine keramika – 0,50-0,60 m gylyje rastos dvi lipdytinių indų sienelės, viena lygiu (inv.Nr.129), kita – grublėtu paviršiumi (smulki, neregistruota). Apatinis intensyvus kultūrinio sluoksnio horizontas buvo nuo 0,10 iki 0,30 m storio, po juo 0,60-0,90 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Iš viso ištirtas 4 m² dydžio plotas.

Šurfas 2 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 53-54) užmatuotas ties būsimaisiais terasiniais laiptais šalia informacinės aikštelės. Jo sienelės sutapatintos su pasaulio šalių kryptimis. Ties šia vieta buvo miško kirtėjų išvažinėtas keliukas, todėl velėnos nelikę. Nukasus 0,05 m storio paviršinį gruntą atidengtas 0,05-0,10 m storio tamsesnės žemės sluoksnis su angliukais be radinių. 0,15-0,20 m gylyje pasiektas molio įžemis. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Šurfai Nr.3-5 parinkti būsimumų medinių laiptų ML-3 vietoje, piliakalnio R šlaite. Šurfas Nr.3 iškastas aukščiausioje dalyje, šurfas Nr.4 – šlaito viduryje, šurfas Nr.5 – apačioje.

Šurfas 3 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 55-56). Tyrimų ploto paviršių patikrinus metalo detektoriumi buvo nukasta 0,10 m storio velėna. Giliau buvo iki 0,20 m storio povėlininis sluoksnis, po kuriuo pasiektas priemolio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Šurfas 4 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 57-58). Nuėmus 0,10 m storio velėną ir iki 0,30 m storio povėlininį sluoksnį, pasiektas priemolio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Šurfas 5 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 59-60). Tyrimų ploto paviršių patikrinus metalo detektoriumi buvo nukasama 0,10 m storio velėna ir iki 0,40 m storio pilkas povėlininis sluoksnis. Giliau fiksuotas tamsesnis gruntas su smėlio tarp sluoksniais, su degėšiais, be radinių. Manoma, kad tai nuo paviršiaus nuslinkęs kultūrinis sluoksnis. Jo storis buvo 0,40-0,50 m, 1,00-1,10 m gylyje pasiektas smėlio įžemis. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas. Po tyrimų šurfai 3-5 užkasti, jų vietoje pastatyti ilgieji laiptai (foto 74).

Šurfas 6 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 61-64) labiausiai į Š nutolusioje tvarkomos teritorijos dalyje, būsimos laužavietės prie ežero ir iš pelkės tekančio upelio santakos vietoje. Po 0,10 m storio velėna fiksuotas nežymiai persimaišęs žvyras, šio sluoksnio storis buvo nuo 0,20 m ties P šurfo sienele iki 0,50 m – ties Š. Po juo atidengtas tamsus, su degėšiais, bet be radinių kultūrinis sluoksnis, 0,20 m storio ties P, 0,30 – tie Š sienelėmis. Giliau kastas šviesiai pilkas, persimaišęs žvyras su tamsesnio grunto intarpais, taip pat be radinių. 1,50 m gylyje pasiektas šviesaus žvyro įžemis. Tiek kultūrinis sluoksnis, tiek giliau fiksuoti tamsesni tarp sluoksniai atkartoją šios vietos reljefą, t.y., leidosi gylyn P-Š kryptimi. Manoma, kad jie čia atsirado nuslinkus gruntui nuo aukščiau esančios aikštelės. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Po tyrimų šurfas užkastas ir jo vietoje įrengta laužavietė.

Tyrimai šurfuose 1 ir 2, buvusiuose netoli vienas nuo kito, leido padaryti išvadą, kad kultūrinis sluoksnis gali būti išlikęs ir tarp jų, būsimumų informacinės ir automobilių stovėjimo aikštelių vietose. Todėl užsakovai informuoti apie būtinybę čia atlikti detaliuosius archeologinius tyrimus. Atsisakius įrenginėti automobilių stovėjimų aikštelę, detalūs tyrimai atlikti tik informacinės vietoje.

Šūrfas 7 (1x1 m dydžio; brėžinys 7; foto 65-68). Paskutinysis šūrfas iškastas būsimąjo informacinio stendo vietoje. Jis užmatuotas prie buvusios perkastos 5 P sienelės, ties šios kv.C/2 ir C/3 sandūra. Šūrfas pateko šalia keliuko, todėl paviršiuje dar buvo išlikę velėnos. Ji kartu su povelėniniu pilko grunto sluoksniu gilyn tęsėsi apie 0,30 m. Giliau atidengtas šviesesnis, mažai persimaišęs pilkšvas priemolis, jo storis buvo nuo 0,10 iki 0,20 m. Po juo fiksuotas iki 0,40 m storio kultūrinis sluoksnis su angliukais, bet be radinių. Jo apatinė, apie 0,20 m storio dalis buvo tamsesnė ir su daugiau degėsių. Žemiau kultūrinio sluoksnio, 0,80 m gylyje pasiektas priemolio įžemis. Iš viso ištirtas 15 m² dydžio plotas. Atlikus tyrimus šurfo vietoje pastatytas informacinis stendas, o perkastos 5 vietoje įrengta informacinė aikštelė (foto 83).

Archeologiniai žvalgymai (foto 69-75, radinių foto 93, 95-96) vizualiai vykdyti visoje piliakalnio tvarkymo darbų teritorijoje – nugrėbus medžių šakas ir nupjautą žolę buvo apžiūrėti atidengti, be velėnos likę paviršiaus ploteliai. Detaliau žvalgytas gruntas prie išverstų kelmų, juos pašalinant bei planiruojant paviršių. Žvalgymai metalo detektoriumi atlikti piliakalnio aikštelėje, taip pat papilyje ir priešpilyje, siaurame 3-4 m pločio ruože, kuriame buvo įrengtas medžiagų privežimo kelias, taip pat laikinų šių medžiagų saugojimo aikštelių vietose. Vėliau žvalgyta takų, terasinių ir medinių laiptų bei laužaviečių vietose. Metalo iešiklio pagalba aptikta iki dvidešimties XX a. sovietinių ir Lietuvos respublikos monetų, septynios I ir II PK karo šovinių tūtelės, gan daug įvairių šiukšlių – kamštelių, vielučių, folijos gabaliukų ir pan., datuojamų XX-XXI a. Į radinių sąrašą pateko septynios lipdytinės keramikos šukės (inv.Nr. 130-136), geležinė yla (inv.Nr.139) bei titnaginės skeltės (?) nuolauža (inv.Nr.140). Iš viso žvalgyta apie 2000 m² teritorija.

Radiniai. Į sąrašą pateko šimtas keturiasdešimt radinių, iš jų absoliuti dauguma – lipdytinės keramikos fragmentai. Registruotos šimtas trisdešimt šešios šukės, bendrai svėrusios 327 g. Dar trisdešimt keturios šukės, bendrai svėrusios 56 g, labai smulkios, todėl į sąrašą nepateko. Pagal indų dalis surasta septyniolika pakraštelių, devyni dugnai ir priedugniai, likę fragmentai – sienelės. Daugiausiai keramikos fragmentų aptikta perkasu 2 ir 3 grioviuose (registruotas 121).

Keramika priklausė trims pagrindinėms rūšims. Daugiau nei pusė (67 vnt.) priskirta brūkšniuotajai, kiek mažiau nei trečdalis (40 vnt.) – lygiu, šeštadalis (20 fragmentų) – grublėtuotu paviršiumi. Brūkšniuotumas pirmosios skirtingas. Daugiausiai yra su abipusiu brūkšniavimu, kur išorė brūkšniuota vertikaliai ir įstrižai, vidinė pusė – horizontaliai. Aptikta ir tik išorės brūkšniavimo atveju, dažniausiai vertikalaus, taip pat abipusio, kur išorė brūkšniuota įstrižai, o vidus – vertikaliai. Taip pat skiriasi brūkšniavimo ryškumas – nuo vos įžiūrimo iki ryškaus. Molio masė šiai keramikai išgauti turėjo kiek daugiau ir stambesnių, lyginant su lygia ir grublėtąja, grūsto granito priemaišų.

Tyrinėjant keramiką lygiu paviršiumi konstatuota, kad ji skiriasi tiek molio masės priemaišomis, tiek sienelių storiumi, tiek išorės „lygumu“. Didžiosios dalies radinių paviršius gan grubiai

užglaistytas, tačiau kelios šukės išsiskiria – vienos iš jų paviršius labai šiurkštus (inv.Nr.1), bent kelių paviršius padengtas papildomu glaistomuoju sluoksneliu (inv.Nr.7, 18, foto 85; inv.Nr.43, 77-78, foto 87). Dar viena šukė ištrupėjusia išore iš vidinės pusės gludinta (inv.Nr.42, foto 86).

Grublėtosios keramikos šukių paviršius daugeliu atveju ištrupėjęs, likę vos keli ploteliai, leidę ją priskirti šiam tipui. Kiek geresnės būklės šukė, kurios inv.Nr.31 (foto 87), tačiau ji sąlygiškai maža, todėl nesuteikia pilnos informacijos apie indą. Vienas pakraštėlis išskirtinis, neaišku, ar priskirtinas lygiai, ar grublėtai keramikai (inv.Nr.80, foto 89). Jo vertikalios lūpos storis 7 mm, 35 mm nuo viršaus – briauna, išorė puošta netaisyklingais įspaudėliais, primenančiais tinklą ar smulkiai grublėtą keramiką.

Absoliuti dauguma šukių – smulkios, todėl sunku jas priskirti tam tikrų indų tipams. Manoma, kad vyraujanti dalis fragmentų priklausė nedideliems (iki 200 mm skersmens angos) bei vidutiniams (200-300 mm skersmens angos) puodams daugiau ar mažiau pūstais šonais, nežymiai į vidų ar išorę palenktais pakraštėliais. Išimtimis laikytini keli fragmentai. Visų pirma tai, kaip manoma, brūkšniuotosios keramikos puodo su apie 180 mm skersmens anga dalys, surastos perkasoje 3 griovyje Nr. 3 (inv.Nr. 64-77, foto 88). Viršutinėje šio indo dalyje būta briaunos. Panaši pagal priemaišas ir brūkšniavimą kito puodo šukė (inv.Nr.57, foto 88), tik šio briauna buvo ties indo viduriu. Išskirti kelių mažesnių indų lygiu paviršiumi fragmentai – pūstašonio dubenėlio (inv.Nr.28, foto 86), dviejų puodelių (inv.Nr.36, foto 86; inv.Nr.102), taip pat dar vieno puodelio grublėtu paviršiumi šukė (inv.Nr.100).

Tiek perkasoje 2 griovyje 1, tiek perkasoje 3 griovyje 2 giliausiai aptikta daugiau brūkšniuotosios keramikos, todėl daroma prielaida, kad ji šiek tiek ankstyvesnė. Koks amžių skirtumas yra lyginant su vėlesnėmis lygiu ir grublėtu paviršiais, neaišku, tačiau manoma, kad jis nebuvo didelis. Todėl brūkšniuotoji keramika datuota I tūkst pr. Kr. pabaiga – I tūkst. pradžia, grublėtoji ir lygiu paviršiumi – I tūkst. I puse.

Be keramikos, į radinių sąrašą įrašytas vienas molio tinko fragmentas (inv.Nr.137, foto 94). Tai, kad jis rastas piliakalnio aikštelėje, patvirtina čia buvus statinius. Perkasoje 5 surastas geležinis dirbinio fragmentas (inv.Nr. 138) bei atsitiktinai aptikta yla (inv.Nr.139, abiejų foto 96) vertingos informacijos nesuteikia, kadangi nėra aišku, kuriuo laikotarpiu šie dirbiniai atsirado. Tai pat pasakytina ir apie vienintelį atsitiktinį titnaginį radinį – smulkia skeltės (?) nuolaužą (inv.Nr.140, foto 95), datuotą akmens amžiumi.

Tiek žvalgymų metu, tiek tyrimų platuose aptikta gyvūnų kaulų. Paviršiuje surinkti kaulai galėjo būti šių laikų, todėl tyrimams perduoti tik iš kultūrinio sluoksnio. Iš viso tokių surinkti keturiasdešimt trys fragmentai, bendrai svėrę 148,60 g. Tyrimai parodė, kad jie priklausė įvairiems

naminiams gyvuliams – galvijams, kiaulėms, avims/ožkoms, arkliams, taip pat šuniui. Vienas fragmentas priskirtas stirnai.

Techninio projekto įgyvendinimas.

2013 m. atlikti visi žemės judinimo darbai, įrengta didžioji dalis laiptų, takų, laužaviečių ir aikštelė. 2014 m. pavasarį baigiamas montuoti lieptas prie ežero, atlikti tvarkomieji aplinkos darbai. Manoma, kad 2014 m. vasarą projektas bus galutinai įgyvendintas bei prieinamas visuomenei. Tvarkymo darbus pabaigus piliakalnis taps vienu iš gražiausių objektų Lietuvoje.

IŠVADOS

2013 m. detaliesiais archeologiniais tyrimais ištirtos penkios perkastos (144 m² dydžio plotas), žvalgomaisiais tyrimais – septyni šurfai (10 m² dydžio plotas), bendrai – 154 m² dydžio plotas. Archeologiniai žvalgymai atlikti apie 2000 m² dydžio teritorijoje. Kultūrinis sluoksnis fiksuotas daugumoje tyrimų plotų, išskyrus perkasą 1, kur jis, kaip manoma, nuartas ar nupustytas, bei šurfuose 3-4 ant piliakalnio šlaito, kur jis nesusidarė. Sluoksnio storis skirtingas, nuo 0,05 m šurfe 2 iki 0,40 m šurfe 7 (neskaitant viršutinio, permaišyto, be radinių grunto. Perkasoje jis fiksuotas tik griovio 1 vietoje, čia jo storis siekė 1,50 m. Perkasoje 3 – grioviuose 2 ir 3, pirmajame jis buvo 0,60 m, antrajame – 1,20-1,30 m storio. Perkasoje 4 buvo tirtas 0,20-0,60 m storio sluoksnis, nuslinkęs nuo piliakalnio ir 0,10-0,40 m storio, susidaręs vietoje. Perkasoje 5 aptikti tik sluoksnio be radinių fragmentai, kadangi šioje vietoje jis suardytas įrengus keliuką.

Į sąrašą įrašyta vienas šimtas keturiasdešimt radinių – šimtas trisdešimt šeši lipdytinės keramikos fragmentai, molio tinko gabalėlis, viena geležinė yla ir dar vienos nuolauža, taip pat titnaginės skeltės dalis. Daugiau, nei pusė keramikos priklausė indams brūkšniuotu, mažesnė pusė – lygiu ir grublėtu paviršiais. Daugiausiai fragmentų aptikta perkasų 2 ir 3 grioviuose. Pagal išskirtus kultūrinio sluoksnio horizontus padaryta prielaida, kad piliakalnis buvo apgyvendintas dviem etapais – vėlyvosios brūkšniuotosios keramikos laikotarpiu (I tūkst.pr.Kr. pabaiga) bei ankstyvosios grublėtosios keramikos periodu (I tūkst. pradžia – I tūkst. vidurys). Archeologinių žvalgymu metu aptikta dar keletas keramikos fragmentų, kelios dešimtys XX-XXI a. monetų, šovinių tutelių, metalo atliekų. Pagal aptiktą keramiką kultūrinis sluoksnis datuotas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. viduriu.

Bet kokie žemės judinimo darbai piliakalnio teritorijoje negalimi, kol nebus atlikti archeologiniai tyrimai.

Radiniai perduoti LNM.

Tyrimų vadovas, archeologas M. Mačiulis

I. Kačeniškės piliakalnio su gyvenvieta (24132), Kačeniškės k., Švenčionių r., archeologiniai tyrimai. Radinių sąrašas. Registruota keramika.

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pėrkasa, šūrfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersmuo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos		
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis			
1	1	2	A/3-4 griovys Nr.1	0,50-0,60	215,40-215,50	14,0	sienele		x			7	9	33	40		x		v	v	Šiurkštus paviršius		
2	2					11,1	sienele	x?	x?			5	7	34	42			x		v	v	Brūkšniavimas tik vidinėje (?), išdegusioje pusėje	
3	3					5,2	sienele	x				6	7	27	29			x		v	v	Brūkšniavimas tik vienoje pusėje	
4	4					5,1	pakraštėlis	x?				7	9	23	32	180			x		v	v	Išorė puošta 2-5 mm pločio horizontaliais grioveliais arba brūkšniuota
5	5					4,4	sienele		x			8	10	19	28			x		v	d		
6	6		B/3-4 griovys Nr.1	0,50-0,60	215,40-215,50	24,6	sienele	x					6	8	42	59		x		sm	d	Brūkšniavimas neryškus, vertikalus ir įstrižas. Tarp priemaišų - žėrutis (?)	
7	7					49,5	sienele		x			10	13	53	72			x		st	d		
8	8					24,9	sienele	x				5	7	54	59			x		sm	v	Brūkšniavimas išorėje, vertikalus	
9	9					50,00	priedugnis		x			9	12	58	67	150		x		v	d	Galėjo priklausyti grublėtajam puodui, kurio apatinė dalis lygiu paviršiumi	
10	10					61,5	sienele	x				12	14	66	71				x		st	d	Vidinė pusė brūkšniuota horizontaliai, išorinė (glaistomasis sluoksnis) - vertikaliai. Nutrupėjusioje dalyje išorėje matoma, kad išorėje po glaistomuoju sluoksniu brūkšniuota horizontaliai. Nežymiai pūstašonis. Tarp priemaišų - žėrutis
11	11					16,3	sienele	x				6	8	43	49			x		st	v	Nežymus brūkšniavimas, viduje verikalus, išorėje - įstrižas	
12	12					4,9	sienele		x			5	6	20	37			x		sm	v		
13	13		B/5 griovys Nr.1	0,50-0,60	215,40-215,50	13,1	pakraštėlis	x					6	9	35	41	190		x	v	d	Išorė brūkšniuota (nežymiai) vertikaliai ir įstrižai	
14	14					8,3	sienele	x				9	10	29	31			x		sm	m	Išorė brūkšniuota (nežymiai) vertikaliai ir įstrižai, vidinė pusė - horizontaliai	
15	15		B/4 griovys Nr.1	0,60-0,80	215,20-215,40	5,2	pakraštėlis	x?					7	8	19	24	270			x	v	v	Vidinė pusė brūkšniuota (?), yra 2 grioveliai) horizontaliai, išorinė lygi
16	16					29,3	sienele	x				7	10	55	61			x		v	v	Išorė brūkšniuota įstrižai	

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Parkasa, šūrfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersm uo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos			
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis				
17	17	2	B/4 griovys Nr.1	0,80-1,10	214,80-215,20	5,7	sienele	x				6	7	27	33		x		sm	m	Išorė brūkšniuota vertikaliai, vidinė pusė-horizentaliai			
18	18					21.00	sienele	x							5	10	40	53		x		v	m	Išorė padengta glaiptomuoju sluoksniu,
19	19					4,7	pakraštėlis		x						5	7	21	32	150	x		v	v	Išorėje - neryškus brūkšniavimas? (2 horizontalūs grioveliai)
20	20					10,4	sienele	x							5	6	35	45		x		sm	m	Viena pusė brūkšniuota vertikaliai ar horizontaliai
21	21					8,3	sienele	x							5	6	25	38		x		st	m	Išorė brūkšniuota (nežymiai) vertikaliai ir įstrižai
22	22					2,3	sienele	x							4	6	17	26		x		?	?	Išorė brūkšniuota nežymiai
23	23	3	2/A-B griovys Nr.2	0,30-0,40	221,60-221,50	5,6	sienele	x				6	7	23	34		x		v	v	Išorė brūkšniuota vertikaliai, vidinė pusė ištrupėjusi			
24	24					7,1	sienele		x						7	8	28	30		x		sm	v	Išorėje nežymūs įbrėžimai, tačiau ne brūkšniavimas
25	25					12,5	priedugnis		x						7	8	28	40	75	x		sm	v	
26	26					2,9	sienele	x							5	6	15	28			x	sm	v	Viena pusė brūkšniuota vertikaliai ar horizontaliai
27	27					3,4	sienele	x							5	6	19	24			x	sm	m	Viena pusė brūkšniuota vertikaliai ar horizontaliai
28	28					5,4	pakraštėlis		x						5	6	25	29	200	x		sm	m	Pūstašonis dubenėlis
29	29					4,3	sienele	x							2	7	27	30			x	sm	v	Viena pusė brūkšniuota įstrižai, kita pusė ištrupėjusi
30	30					5,8	sienele								3	7	26	33			x	v	d	Išorinė pusė ištrupėjusi
31	31					32.00	sienele			x					10	12	53	58			x	sm	v	
32	32					10,9	sienele	x							6	8	35	41			x	v	v	Brūkšniavimas abiejose pusėse vertikalus ir įstrižas (neryškus)
33	33					18,2	sienele		x						10	12	32	43			x	v	v	
34	34					13,8	sienele	x							6	9	38	46			x	v	d	Išorė brūkšniuota vertikaliai (neryškiai)
35	35					8,8	sienele		x						6	7	31	48			x	sm	m	Išorinė pusė ištrupėjusi, vidinėje pusėje reželiai, tačiau ne brūkšniavimas
36	36					12,7	pakraštėlis	x							7	10	33	36	75	x		sm	d	Puodelis

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pirkimo, šurfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersm uo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos					
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		rudai, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis						
37	37	3	2/A-B griovys Nr.2	0,30- 0,40	221,60- 221,50	4,5	sienelė			x			7	8	26	27		x		sm	v	Išorė ištrupėjusi				
38	38					3,9	sienelė	x								6	7	18	29		x		sm	m	Vidinėje pusėje brūkšniavimas neryškus, išorėje ryškesnis, kryptys sutampa	
39	39					5,8	sienelė	x								6	8	22	29			x	sm	d	Išorė brūkšniuota vertikaliai ar horizontaliai	
40	40					4,2	pakraštėlis		x							5	7	23	24	300		x	sm	v		
41	41					5,5	sienelė		x							8	9	26	28		x		v	v		
42	42					2,8	pakraštėlis?		x							4	6	22	24	60?		x	be priemaišų ?			Neaišku, koks indas ir kokia indo dalis. Išorė ištrupėjusi, perdegusi. Vidinė pusė glūdinta
43	43			0,40- 0,50	221,50- 221,40	46,9	sienelė		x					8	10	59	73	250	x		v	d	Nežymiai pūstašonis, paviršius su glaistomuoju sluoksniu			
44	44					13,00	sienelė			x						7	11	39	40			x	v	d	Perdegusi	
45	45					13,2	sienelė	x								8	9	35	48			x	sm	m	Išorė brūkšniuota vertikaliai ar horizontaliai, viršus - įstrižai	
46	46					7,4	sienelė	x								8	9	29	38			x	sm	m	Vidus brūkšniuotas horizontaliai, išorė - įstrižai	
47	47					12,5	sienelė	x								6	8	35	52		x		v	m	Išorė brūkšniuota vertikaliai	
48	48					4,1	pakraštėlis		x?							6	8	18	29	300			x	sm	m	
49	49					7,1	sienelė	x								7	8	27	35			x	sm	v	Iš abiejų pusių vertikalus brūkšniavimas	
50	50					14,00	sienelė	x								7	11	40	45		x		v	d	Brūkšniavimas išorėje, nežymus	
51	51					6,6	sienelė	x								8	9	25	34		x		sm	v	Brūkšniavimas išorėje, nežymus	
52	52					20,9	sienelė			x?						10	11	34	58		x		v	d	Didžioji išorinio paviršiaus dalis - lygi, viename krašte - nežymus grublėtumas arba įspausta?	
53	53					9,5	sienelė	x								7	9	29	35			x	sm	v	Brūkšniavimas išorėje, vertikalus	
54	54					3,9	sienelė	x								5	8	24	28		x		v	m	Viena pusė nežymiai brūkšniuota įstrižai, kita - ištrupėjusi	
55	55					6,20	sienelė			x?						7	9	29	31		x		v	v	Išorė ištrupėjusi, mažame plotelyje išlikęs grublėtumas?	

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pirkimo šurfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersmuo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos			
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		rudai, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis				
56	56	3	2/A-B griovys Nr.2	0,50-0,70	221,40-221,20	2,7	sienelė		x?				3	7	22	30		x		v	v	Išlūžę ir nusiglundinę (?) arba labai plonos sienelės indas		
57	57					92,1	sienelė	x				7	15	89	92		x		v	d	Brūkšniavimas išorėje, vertikalus			
58	58					41,2	sienelė		x			8	9	60	66		x		sm	v				
59	59					48,6	dugnas?					11	13	58	66		x		v	d				
60	60					22,5	dugnas					8	10	41	52		x		sm	v				
61	61					21,2	sienelė	x				7	10	41	54		x		st	v	Brūkšniavimas viduje nežymus, išorėje ryškus, abiejose pusėse vertikalus			
62	62					12,2	sienelė		x			6	9	36	37		x		sm	v				
63	63					16,1	sienelė		x			9	12	37	38		x		sm	v				
64	64			0,50-0,70	221,40-221,20	22,3	sienelė	x							7	9	40	59		x		v	m	Išorė brūkšniuota vertikaliai ir įstrižai
65	65					21,9	sienelė					7	11	47	50		x		v	v	Išorė ištrupėjusi			
66	66					7,7	sienelė		x			8	11	26	30		x		sm	v				
67	67			9-12 / A B griovys Nr.3	0,40-0,60	218,60-218,40	128,4	pakraštėlis	x						12	15	68	108	180	x		st	d	Lūpa (7-8 mm storio) palenкта į vidų, brūkšniuota horizontaliai ir užglaistyta, žemiau - brūkšniavimas vertikalus, įstrižas ir horizontalus. Vidinė pusė nebrūkšniuota, išlikusios pirštų braukos. 20 mm nuo viršaus - briauna (briaunuotas puodas)
68	68						130,1	pakraštėlis	x				12	15	86	100	180	x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67, to paties indo dalys		
69	69						58,5	pakraštėlis	x				11	12	70	75	180	x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67 ir 68, to paties indo dalys, išorė labiau ištrupėjusi		
70	70	33,6	sienelė				x				6	12	48	64		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-69, to paties indo dalys				
71	71	33,2	sienelė				x				8	15	45	67		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-70, to paties indo dalys				
72	72	39,5	sienelė				x				10	11	38	72		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-71, to paties indo dalys				
73	73	35,5	sienelė				x				7	12	42	71		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-72, to paties indo dalys				
74	74	21,3	sienelė				x				7	13	39	43		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-73, to paties indo dalys				
75	75	26,4	sienelė				x				8	12	40	58		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-74, to paties indo dalys				

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pirkimo šūrfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersmuo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos				
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis					
76	76	3	9-12 / A B griovys Nr.3	0,60-0,80	218,40-218,20	28,7	sienelė	x					7	11	43	60		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, to paties indo dalys			
77	77					26,00	pakraštėlis		x?							8	11	44	57	250	x		st	d	Pūstašonis, lūpa lenkta į vidų. Pagal priemaišas ir apdirbimą panaši į Nr. 67-75, tik be brūkšniavimo
78	78					29,9	pakraštėlis		x							6	9	50	54	180	x		v	v	Lūpa aptrupėjusi, nežymiai palenкта į išorę, pagal molio masę ir priemaišas primena Nr. 77
79	79					21,7	sienelė	x								7	9	44	46		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, to paties indo dalys
80	80					29,5	pakraštėlis		x?							9	12	48	49	250-300	x		v	d	Vertikaliuos lūpos storis 7 mm, 35 mm nuo viršaus - briauna, išorė puošta netaisyklingais išpaudėliais (primena tinklą, smulkiai grublėtą keramiką)
81	81					19,2	sienelė									3	10	44	48		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, 79, to paties indo dalys. Išorė ištrupėjusi.
82	82					11,9	sienelė		x?							8	12	33	43		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, 79, 81 (?), to paties indo dalys (?)
83	83					9,00	sienelė									3	7	38	41		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, 79, 81, 82 (?), to paties indo dalys. Išorė ištrupėjusi.
84	84					15,1	sienelė	x								11	12	24	52		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, 79, 81, 82 (?), 83, to paties indo dalys. Išorė ištrupėjusi.
85	85					12,2	sienelė	x								8	10	28	42		x		st	d	Tas pats kaip Nr. 67-75, 79, 81, 82 (?), 83, 84, to paties indo dalys. Išorė ištrupėjusi.
86	86					20,8	sienelė	x								6	10	45	48		x		st	d	Brūkšniavimas tik išorėje, vertikalus (sprendžiant pagal horizontalią degėsių juostą vidinėje pusėje) ir įstrižas
87	87					15,3	priedugnis		x?							5	12	31	51		x		v	v	Paviršius aptrupėjęs
88	88					16,4	sienelė	x								7	11	42	43		x		st	v	Išorė brūkšniuota vertikaliai ir įstrižai
89	89					15,2	sienelė	x								8	12	32	43		x		v	v	Brūkšniuota išorė
90	90	15,4	sienelė	x								8	10	32	50		x		v	v	Brūkšniuota (nežymiai) išorė. Viduje - organikos likučiai				
91	91	16,00	sienelė	x								10	12	32	43		x		d	v	Brūkšniuota (nežymiai) išorė				

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Perkama, šurfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersm uo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos				
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis					
92	92	3	9-12 / A B griovys Nr.3	0,60- 0,80	218,40- 218,20	18,8	sienele	x					8	12	37	47		x		v	v	Išorė brūkšniuota vertikaliai			
93	93					9,1	sienele	x								11	14	24	30		x		v	v	Brūkšniuota išorė
94	94					6,7	priedugnį			x?						5	12	29	32		x		v	m	Aptrupėjęs
95	95					6,4	sienele			x						5	10	29	38		x		v	v	
96	96					10,5	sienele			x						5	10	30	38		x		v	v	
97	97					11,00	sienele	x								4	10	28	46		x		v	v	Brūkšniuota išorė, įstrižai, susikertančiai, "šukomis" - grioveliai lygiagretūs, sudaro nežymų tinklėlį
98	98					4,6	sienele	x								4	7	25	33		x		v	v	Brūkšniuota viena pusė, kita ištrupėjusi
99	99					2,6	sienele			x?						3	6	20	25		x		v	v	Viena pusė ištrupėjusi
100	100					4,9	sienele			x						5	6	23	37		x		sm	m	Plona sienele - mažo puodelio dalis
101	101					2,7	sienele			x						5	7	18	26		x		sm	m	
102	102					4,3	sienele			x						3	7	20	35		x		sm	m	Plona sienele, mažo puodelio dalis
103	103					9,9	dugnas			x						7	8	23	45	400	x		sm	m	Sienele ties dugnu su įdubomis (nežymios)
104	104	6,5	sienele	x								11	12	26	28		x		st	v	Brūkšniuota išorė				
105	105	6,00	sienele			x						5	12	26	31		x		st	v	Išorė ištrupėjusi, išlikusiame plotelyje - l.smulkus grublėtumas				
106	106	2,8	sienele			x						6	8	18	25		x		v	d					
107	107	5,00	sienele			x						5	9	23	24		x		v	d					
108	108	8,3	sienele			x?						4	8	29	35			x	v	d	Grublėtumas? nutrupėjęs				
109	109	12,1	sienele			x						6	9	34	44		x		v	v					
110	110	2,3	sienele									3	6	17	33			x	v	d	Išorė atrupėjusi				
111	111	5,5	sienele	x								8	12	24	26		x		v	v	Brūkšniuota išorė				
112	112	3,5	pakraštėlis									3	5	23	29		x		sm	v	Išorė ištrupėjusi ar ypatingas grublėtumas? (l.plona sienele)				

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pirkimo šūrfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersmuo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos				
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis					
113	113	3	9-12 / A B griovys Nr.3	0,80- 1,00	218,20- 218,00	52,1	priedugnis?			x			10	18	58	60		x		v	d	Neaiški indo ir kokio dalis, vidinė pusė ištrupėjusi. Manoma, kad masyvaus kibiro formos puodo apatinė dalis su pirštais išpaustomis duobutėmis - matyti gilūs pirštų įspaudai			
114	114					32,2	priedugnis					x?				sienelė - 6-8		42	68	150	x		v	v	Ant dalies sienelės smulkus brūkšniavimas išorėje, bet nepanaši į Kačėniškėse aptiktą brūkšniuotą keramiką, panašesnė į lygiu paviršiumi
115	115					27,7	sienelė					x				6	9	55	58		x		st	d	Išsiskiria priemaišų dydžiu ir kiekiu
116	116					16,8	sienelė					x				8	9	39	41		x		v	v	
117	117					6,4	sienelė					x				10	11	23	33		x		v	v	
118	118					7,1	sienelė					x				5	9	28	32		x		sm	v	
119	119					5,6	sienelė	x								4	9	23	33		x		v	v	
120	120					11/B griovys Nr.3	~1,20	217.80	9,7	sienelė	x					6	7	34	35			x	sm	v	Brūkšniuota išorė
121	121		25.00	sienelė							x				7	9	44	68		x		v	v		
122	122		4	B/3	0,70- 0,80	195,60- 195,40	52,6	sienelė					12	14	62	64		x		sm	v	Storiausia iš Kačėniškėse aptiktų lygiu paviršiumi, pūstašonio puodo			
123	123	B/8		13.00			sienelė	x						7	9	39	42			x	sm	v	Brūkšniuotos abi pusės, vertkaliai, brūkšniavimas negilus, neryškus. Tarp priemaišų - žėrutis		
124	124	1-2/A		0,80- 1,00	195,40- 195,20	9,6	sienelė				x?		7	9	31	42		x		sm	m	Išorė ištrupėjusi, ant likusios dalies - nežymus grublėtumas?			
125	125					14,2	sienelė	x							8	12	34	36		x		sm	v		
126	126					8,8	sienelė							x		8	10	24	40		x		v	m	
127	127		7,6			pakraštėlis	x								5	7	23	35	140	x		sm	m	Abi pusės brūkšniuotos lygiagrečiai ir nežymiai istrižai. Lūpa atlenkta į išorę (nežymiai), viršus - plokščias	
128	128	4	sienelė									7	8	17	28		x		v	d	Vidinė pusė ištrupėjusi				

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Pirkimo šūrfas	Kvadratas	Gylis (m)	Gylis Habs (m)	Svoris (g)	Indo dalis	Brūkšniuota	Lygiu paviršiumi	Grublėtu paviršiumi	Ornamentuota	Fragmento storis mm		Fragmento dydis mm		Angos/ dugno skersm uo mm	Molio spalva		Priemaišos		Pastabos				
												min	max	plotis (max)	ilgis (max)		ruda, rausva	pilka, juoda	Dydis	Kiekis					
129	129	Š1	1/B	0.60	209.00	3	sienelė		x			8	9	16	24		x		v	v					
130	130	Atsitiktinės žvalgymų metu				18.3	sienelė		x				7	10	41	45		x		v	v				
131	131					9.1	sienelė			x						6	12	29	36		x		v	v	
132	132					10	sienelė			x						8	11	25	37			x	v	d	Po grublėtuojų sluoksniu matyti brūkšniavimas
133	133					4.9	sienelė			x?						3	5	32	34		x		sm	d	Išorė ištrupėjusi (?)
134	134					6.8	sienelė			x						7	8	30	31		x		v	v	Paviršius glūdintas (?)
135	135					6	sienelė			x						7	10	24	33		x		sm	v	Brūkšniuota išorė, vidinė dalis ištrupėjusi
136	136					4.1	sienelė			x						6	9	24	25		x		sm	v	Brūkšniuota išorė, vidinė dalis ištrupėjusi
Iš viso 136 vnt., bendras svoris g.						327.40																			

Lentelėje naudoti sutrumpinimai:

- sm smulkios (mažesnės nei 2 mm skersmens)
v vidutinės (2-4 mm skersmens), vidutiniškai
st stambios (didesnės 4 mm skersmens)
m mažai
d daug

Pastaba: lentelėje nėra grafos "indas", kadangi keramikos fragmentai smulkūs, todėl indo rūšis nenustatyta. Manoma, kad didžioji šukių dalis priklausė puodams

Datavimas: Brūkšniuota keramika datuojama I tūkst.pr.Kr.pabaiga - I tūkst.pr.

Keramika lygiu ir grublėtu paviršiais datuojama I tūkst. I puse

II. Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r., archeologiniai tyrimai. Radinių sąrašas. Kiti registruoti radiniai.

Ei.Nr.	Radinio pavadinimas	Inv.Nr.	Perkasa, šurfas	Kv.	Gylis	Habs	Apibūdinimas	Svoris	Datavimas, pastabos
1	Molio tinkas	137	3	2/A griovys Nr.2	0.40	221.50	28x32x38 mm dydžio molio su smėlio priemaišomis tinko fragmentas, neperdegęs, be aštrių briaunų	27.00	I tūkst.pr.Kr.pab. - I tūkst.vid.
2	Neaiškaus dirbinio fragmentas - yla?	138	5	C/5	0.40	209.40	Geležinis dirbinys, pagamintas iš keturkampio skerspjuvio, 3x4 mm storio, kiek užapvalintais kampais strypelio. Vienas galas suplotas ir užaštrintas (forma primena vienašmenį peilį). Fragmento ilgis - 32 mm	1.30	Neaiškus
3	Yla	139	Atsitiktinė, žvalgant šalia gyvenvietės, tarp TT-6 ir TT-7		0.20		Geležinis dirbinys, pagamintas iš keturkampio (kvadratinio) skerspjuvio, 5x5 mm storio (per vidurį). Link abiejų pusių strypelis plonėja ir smailėja, vienoje pusėje išlaikant keturkampį skerspjuvį, kitoje - apvalėjantį. Dirbinio ilgis - 100 mm.	6.70	Neaiškus
4	Mikrolitas?, skeltės dalis?	140	Atsitiktinis, žvalgant taką piliakalnio aikštelėje		0,10-0,20		Netaisyklingo ovalo formos 4x10x17 mm dydžio, su skėlimo aikštelėmis, su naudojimo (?) požymiais	0.80	Akmens amžius?

**III. Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r., archeologiniai tyrimai.
Neregistruotų radinių sąrašas.**

I. Neregistruota keramika.

Perkasa, šurfas	Kvadratas	Gylis (m)	Pakraštėliai	Sienelės	Kiekis iš viso	Bendras svoris (g)	Pastabos
Atsitiktinės, žvalgymų metu		0,10-0,30		4	4	4.70	Neregistruotos, kadangi mažesnės 2 cm skersmens
Š1	B/2	60		1	1	2.00	
2	A-B/3-4	0,50-0,70		3	3	7.00	
3	A-B/2	0.3		5	5	4.70	
3	A-B/9-12	0,40-0,70	1	8	9	13.90	
3	A-B/10-12	0,70-0,90		12	12	23.40	
Iš viso			1	33	34	55.70	

I. Gyvūnų kaulai.

Perkasa Nr.	Kvadratas	Gylis (m)	Kiekis	Bendras svoris (g)
2	B/15	0.50	1	15.60
3	A-B/2	0,20-0,30	11	27.20
	A-B/2	0,40-0,50	7	21.40
	A-B/10-12	0,30-0,40	9	59.00
	A-B/10-12	0,50-0,80	15	25.40
Iš viso			43	148.60

Piešinių sąrašas

1. Keramikos profiliai M 1:1.

Brėžinių sąrašas

1. Kačėniškės piliakalnis, tyrimų situacijos planas M 1:1250.
2. Perkasa 1, 4. Planai, pjūviai M 1:50.
3. Perkasa 2. Planas, pjūvis M 1:50.
4. Perkasa 2. Pjūviai M 1:50.
5. Perkasa 3. Planas, pjūvis M 1:50.
6. Perkasa 3. Pjūviai M 1:50.
7. Perkasa 5, šurfai 1-7. Planai, pjūviai M 1:50.
8. Tirtų plotų koordinatės LKS-94 sistemoje.

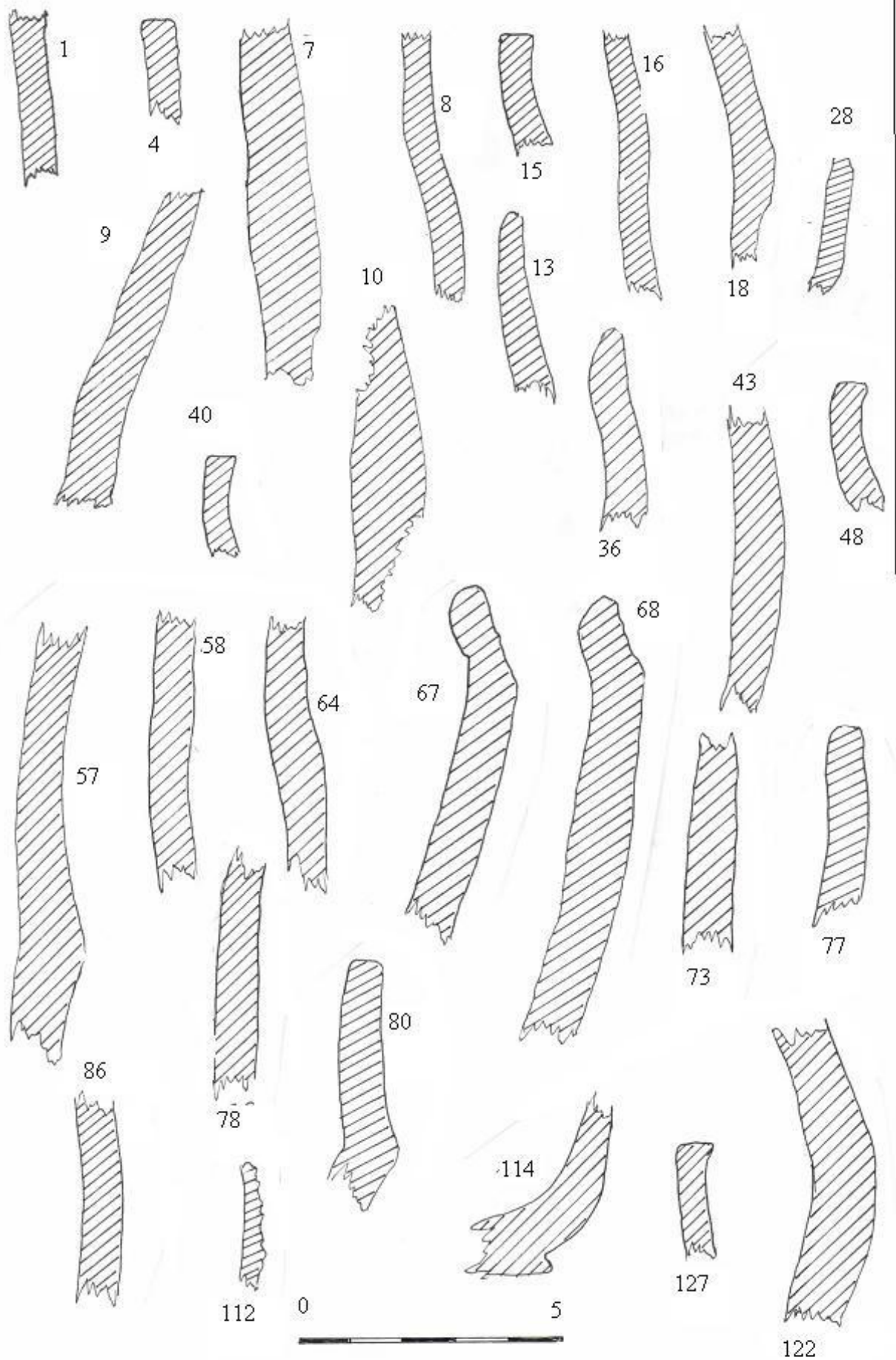

Fotonuotraukų sąrašas

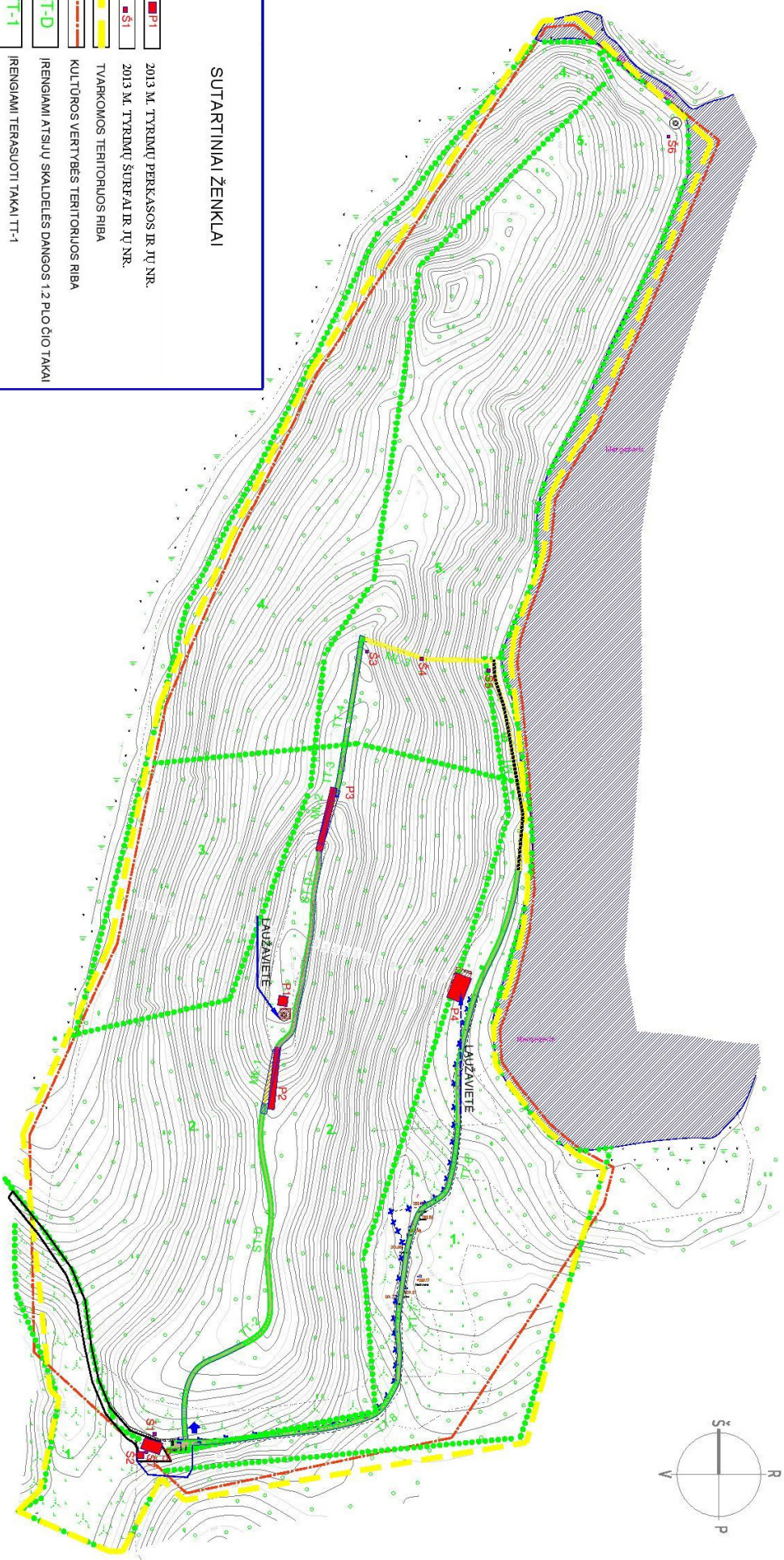
1. Kačėniškės piliakalnis, vaizdas iš PV.
2. Kačėniškės piliakalnis, vaizdas iš PR.
3. Piliakalnio aikštelėje laužavietės vietoje užmatuota perkasa Nr.1.
4. Perkasa Nr.1 nuėmus velėną, vaizdas iš P.
5. Perkasa Nr.1 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.
6. Perkasa Nr.1 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.
7. Medinių laiptų P piliakalnio šlaite – perkastos Nr.2 vieta. Vaizdas iš P.
8. Perkastos Nr.2 vieta, vaizdas iš Š.
9. Archeologiniai tyrimai perkasoje Nr.2, vaizdas iš P.
10. Perkasoje Nr.2 nuimta velėna, vaizdas iš P.
11. Perkasoje Nr.2 nuimta velėna, vaizdas iš Š.
12. Perkasa Nr.2 tyrimų eigoje, vaizdas iš Š.
13. Perkasa Nr.2, duobė kv.A-B/10-12, vaizdas iš V.
14. Perkasa Nr.2, duobė kv. B/15, vaizdas iš V.
15. Perkasa Nr.2, griovys 1 kv.A-B/3-5, vaizdas iš V.
16. Perkasa Nr.2, griovys 1 kv.A-B/3-5, vaizdas iš R.
17. Perkasa Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.
18. Perkasa Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.
19. Būsimųjų laiptų Š šlaite – perkastos Nr.3 vieta, vaizdas iš Š.
20. Perkasoje Nr.3 nukasama velėna, vaizdas iš Š.
21. Perkasa Nr.3 tyrimų eigoje, vaizdas iš P.
22. Perkasa Nr.3 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.
23. Perkasa Nr.3, viršutinis griovys (2) kv.A-B/1-2.
24. Perkasa Nr.3, vidurinis griovys (3) kv.A-B/9-12, vaizdas iš R.
25. Perkasa Nr.3. Bendras vaizdas tyrimų eigoje iš Š.
26. Perkasa Nr.3. Preparuojams griovys 2, vaizdas iš P.
27. Degę akmenys iš perkastos Nr.3 griovio 2.
28. Perkasa Nr.3. Keramika “in situ” griovyje 2.
29. Perkasa Nr.3. Preparuojamas griovys 3, vaizdas iš P.
30. Perkasa Nr.3. Bendras vaizdas išpreparavus griovius ir duobes iš Š.
31. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 3, pasiektas įžemis. Vaizdas iš R.
32. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 3, pasiektas įžemis. Vaizdas iš V.

33. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 2, vaizdas iš V.
34. Perkasa Nr.3. Pasiektas žemės ties apatiniojo griovio pradžia.
35. Užpilta perkasa Nr.3, vaizdas iš P.
36. Užpilta perkasa Nr.3, vaizdas iš Š.
37. Perkasa Nr.4. Nukasama velėna, vaizdas iš P.
38. Perkasa Nr.4 tyrimų eigoje, vaizdas iš ŠV.
39. Radiniai iš velėnos perkasoje Nr.4.
40. Perkasa Nr.4 tyrimų eigoje, vaizdas iš ŠV.
41. Perkasa Nr.4. Atidengtas kultūrinis sluoksnis , vaizdas iš ŠR.
42. Perkasa Nr.4 pasiekus žemę, vaizdas iš P.
43. Perkasa Nr.4 pasiekus žemę, vaizdas iš ŠV.
44. Užpilta perkasa Nr.4, vaizdas iš Š.
45. Perkasa Nr.5 pasiekus 0,30-0,40 m gylį, vaizdas iš Š.
46. Perkasa Nr.5 pasiekus 0,30-0,40 m gylį, vaizdas iš P.
47. Perkasa Nr.5 pasiekus žemę, vaizdas iš Š.
48. Perkasa Nr.5 pasiekus žemę ir iškasus kontrolinius šurfus, vaizdas iš Š.
49. Šurfas Nr.1 pasiekus žemę, vaizdas iš V.
50. Šurfas Nr.1 pasiekus žemę, vaizdas iš PR.
51. Šurfas Nr.1 pasiekus žemę, vaizdas iš P.
52. Šurfas Nr.1 pasiekus žemę, vaizdas iš Š.
53. Šurfas Nr.2 pasiekus žemę, vaizdas iš PV.
54. Šurfas Nr.2 pasiekus žemę, vaizdas iš P.
55. Šurfas Nr.3 pasiekus žemę, vaizdas iš R.
56. Šurfas Nr.3 pasiekus žemę, vaizdas iš Š.
57. Šurfas Nr.4 pasiekus žemę, vaizdas iš Š.
58. Šurfas Nr.4 pasiekus žemę, vaizdas iš R.
59. Šurfas Nr.5 pasiekus žemę, vaizdas iš R.
60. Šurfas Nr.5 pasiekus žemę, vaizdas iš PR.
61. Šurfas Nr.6 pasiekus žemę, vaizdas iš R.
62. Šurfas Nr.6 pasiekus žemę, vaizdas iš P.
63. Šurfas Nr.6 pasiekus žemę, vaizdas iš V.
64. Šurfas Nr.6 pasiekus žemę, vaizdas iš Š.
65. Šurfo Nr.7 vieta, vaizdas iš Š.
66. Šurfas Nr.7 pasiekus kultūrinį sluoksnį, vaizdas iš R.

67. Šurfas Nr.7 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.
68. Šurfas Nr.7 pasiekus įžemį, vaizdas iš V.
69. Žvalgymai takų ir kitų žemės judinimo darbų vietose, vaizdas iš V.
70. Iki projektinio gylio iškastas takas ant piliakalnio aikštelės, vaizdas iš Š.
71. Iki projektinio gylio iškastas takas ant piliakalnio aikštelės, vaizdas iš Š. vaizdas iš Š.
72. Iki projektinio gylio iškastas takas į P nuo piliakalnio aikštelės, vaizdas iš P.
73. Iki projektinio gylio iškastas takas į P nuo piliakalnio aikštelės, vaizdas iš P.
74. Medinių laiptų statyba atlikus žvalgymus, vaizdas iš P.
75. Iki projektinio gylio iškastas takas prie ežero, vaizdas iš P.
76. Tako, laužavietės įrengimas prie ežero, vaizdas iš V.
77. Įrengtas takas ir laiptai P piliakalnio dalyje, vaizdas iš P.
78. Terasinis takas ir laužavietė piliakalnio aikštelėje, vaizdas iš Š.
79. Lieptas, laužavietė, takas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš PV.
80. Laiptai Š piliakalnio dalyje, vaizdas iš Š.
81. Liepto įrengimas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš P.
82. Takas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš P.
83. Informacinis stendas ir aikštelė į P nuo piliakalnio, vaizdas iš R.
84. Terasiniai laiptai buvusio keliuko vietoje, vaizdas iš R.
85. Perkasos Nr.2 lipdytinė keramika inv.Nr.2, 6-10, 16, 18.
86. Lipdytinė keramika iš perkasos Nr.3 griovio Nr.2. Inv.Nr.28, 32, 36, 40, 42, 48.
87. Lipdytinė keramika lygiu ir grublėtu paviršiais iš perkasos Nr.3. Inv.Nr.31, 43, 58, 59, 77, 78.
88. Lipdytinė keramika brūkšniuotu paviršiumi iš perkasos Nr.3. Inv.Nr.57, 64, 67, 68, 73.
89. Lipdytinė keramika inv.Nr.80.
90. Lipdytinė keramika iš perkasos Nr.3 griovio Nr.3. Inv.Nr.86-89, 91, 92, 113, 115.
91. Lipdytinė keramika inv.Nr.97.
92. Lipdytinė keramika inv.Nr.120-121.
93. Lipdytinė keramika inv.Nr.112, 114, 122, 123, 127, 131, 132, 134.
94. Molio tinkas inv.Nr.137.
95. Skeltės nuolauža, inv.Nr.140.
96. Metaliniai radiniai inv.Nr.138-139.

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- P1 2013 M. TYRIMŲ PERKASOS IR JŲ NR.
- S1 2013 M. TYRIMŲ ŠTRIPAI IR JŲ NR.
- TVARKOMOS TERITORIJOS RIBA
- KULTūros VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
- ST-D ĮRENGIAMŲ ATSIŲJŲ SKALDELES DANGOS 1,2 PLOČIO TAKAI
- TT-1 ĮRENGIAMŲ TERASUOTI TAKAI
- ML-1 ĮRENGIAMŲ MEDINIŲ LAIPTŲ ML-1
- S1 ĮRENGIAMŲ SUOLUKAI S1
- ***** IŠSKIRIAMŲ ŽELDVYŲ PLOTAI, KURIUOSE ATLEIKAMI KRAŠTOVAIZDIO FORMAVIMO KRITIMAI

APROBUOTOS TYRIMŲ VIETOS

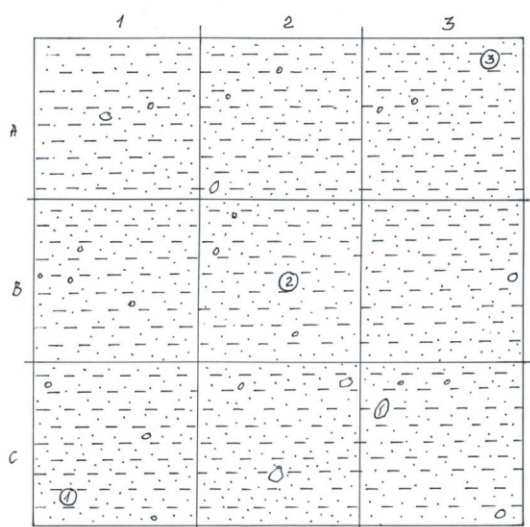
- DAT 1 DETALIŲŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
- ZAT 1 ŽVALGOMŲŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
- ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGŲŲ VIETOS

ATSEITŲ NR.		Viešoji įstaiga KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO PAVELOS	
1180	Brailė	O. Fedijaevs	
ETAPAS			ARCHEOLIGINIŲ TYRIMŲ SITUACIJOS PLANAS
TP			M 1:1250
			Lapas 1 Lapų 1

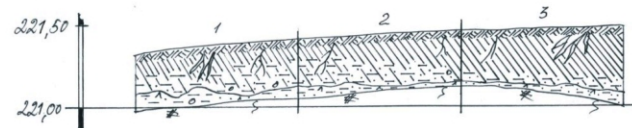

Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r., archeologiniai tyrimai. Planai, pjūviai M 1:50.

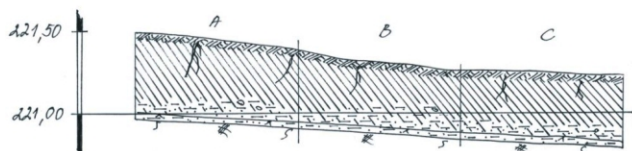
Perkasa 1 0.30-0.40 m gylyje. Planas.

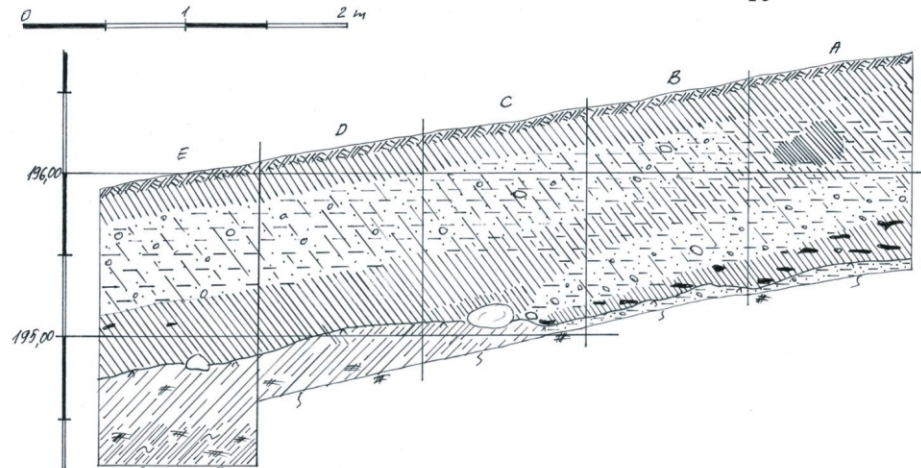
Perkasa 1. Š sienelės pjūvis.

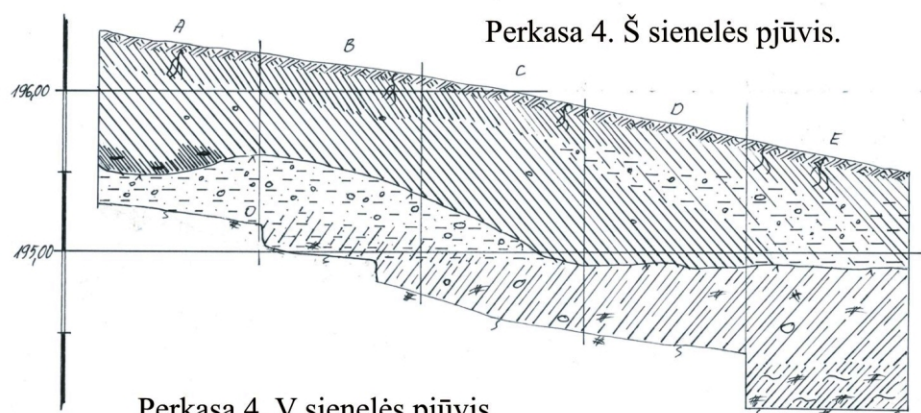
Perkasa 1. R sienelės pjūvis.

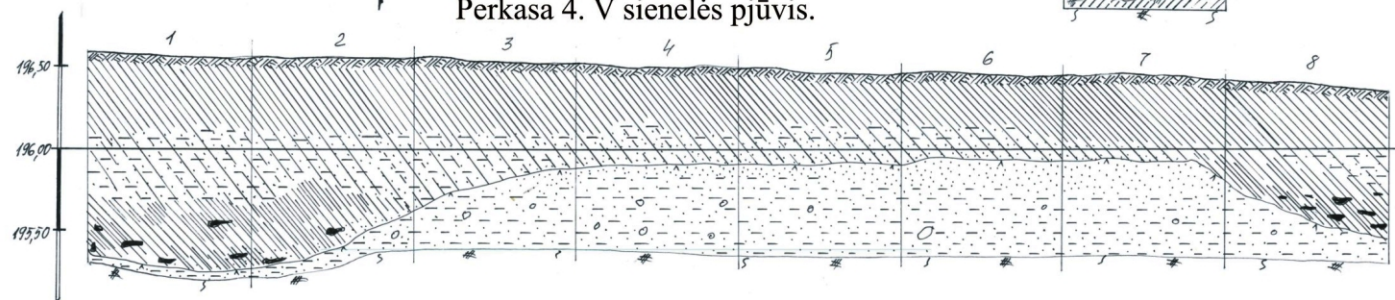
Perkasa 4. P sienelės pjūvis.

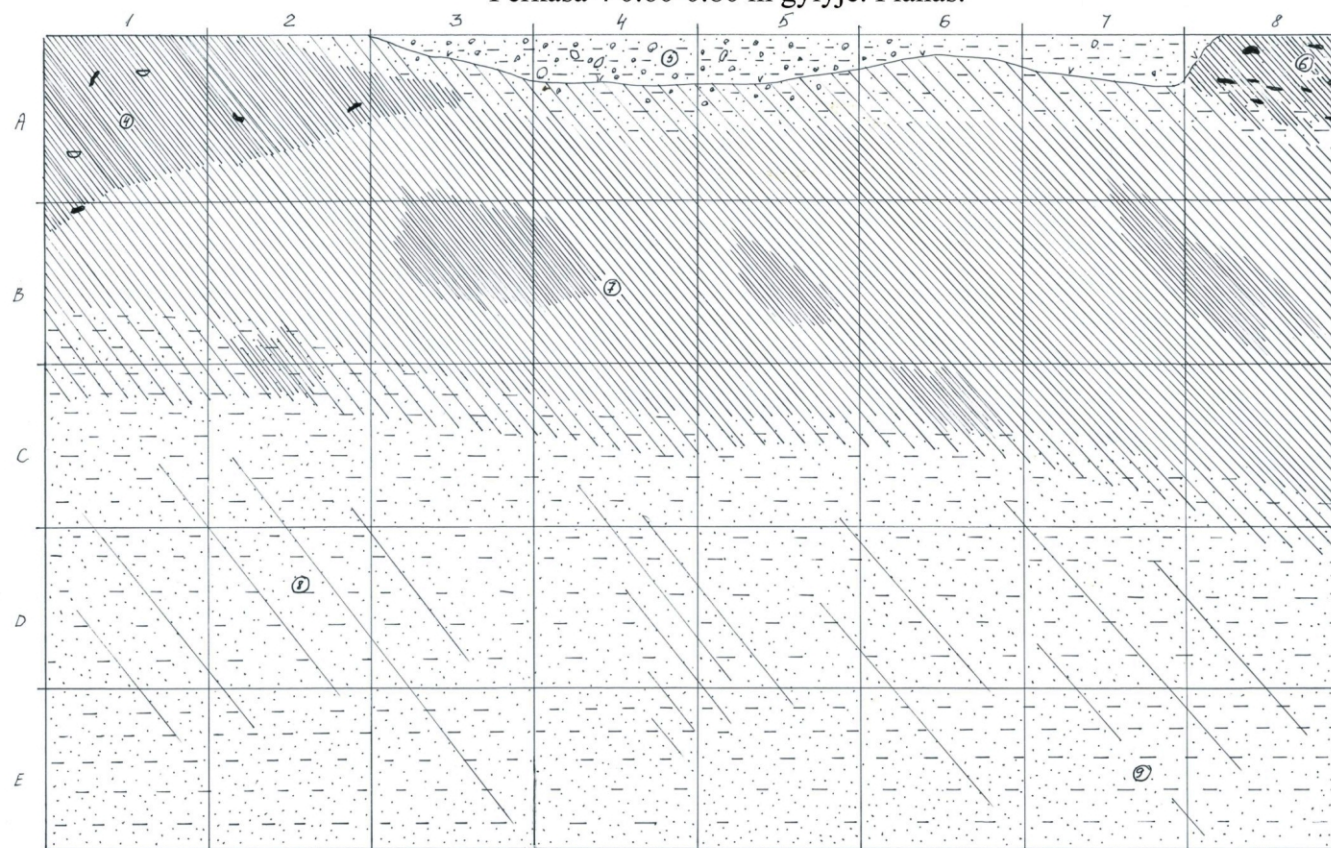
Perkasa 4. Š sienelės pjūvis.

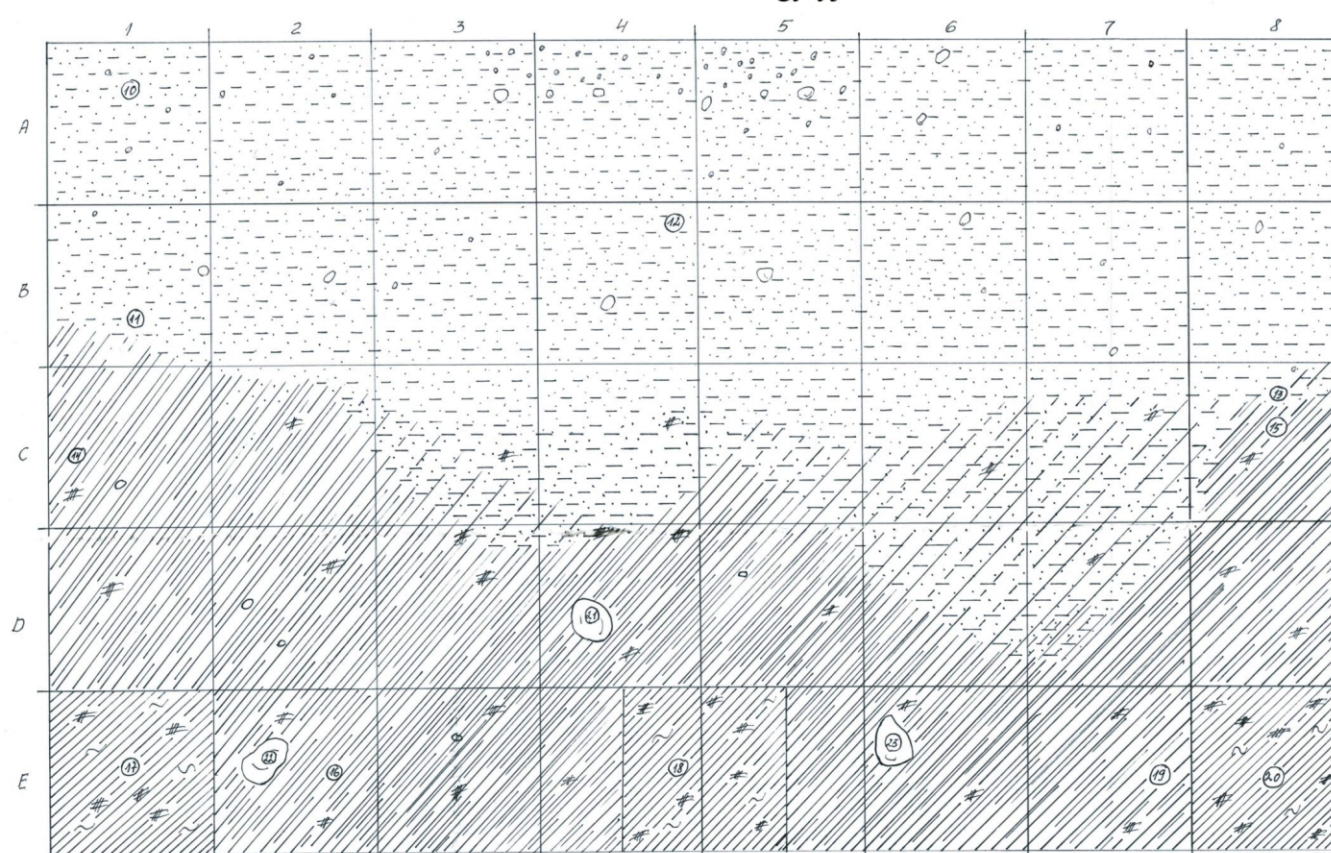
Perkasa 4. V sienelės pjūvis.

Perkasa 4 0.60-0.80 m gylyje. Planas.

Perkasa 4 1.00-1.20 m gylyje. Planas.

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

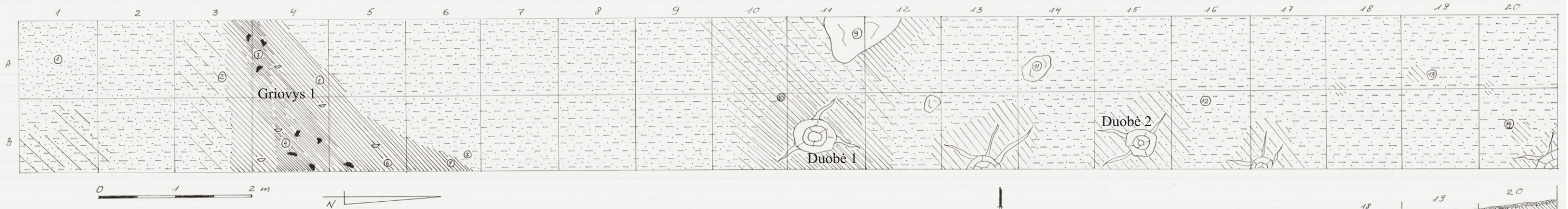
- Juoda žemė
  - Pilkla žemė
  - Šlynas
  - Molis
  - Kelmas
  - Fiksuotas pjūvis
  - Perkamos dugnas
  - Šaknys
  - Smėlis
  - Akmenys
  - Statybinės ir kitos šuklės
  - Velėna
  - Fiksuotas absoliutus aukštis Habs
  - Įžemis
  - Degėsinai
- Sutartiniai ženklai tarpusavyje derinami

Fiksuoti aukščiai Habs

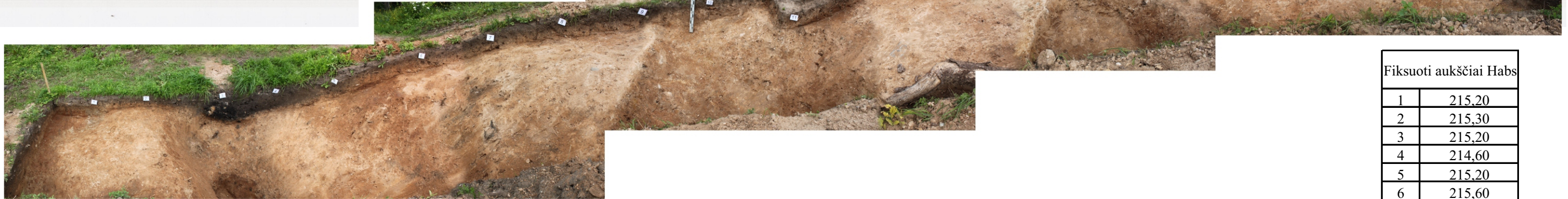
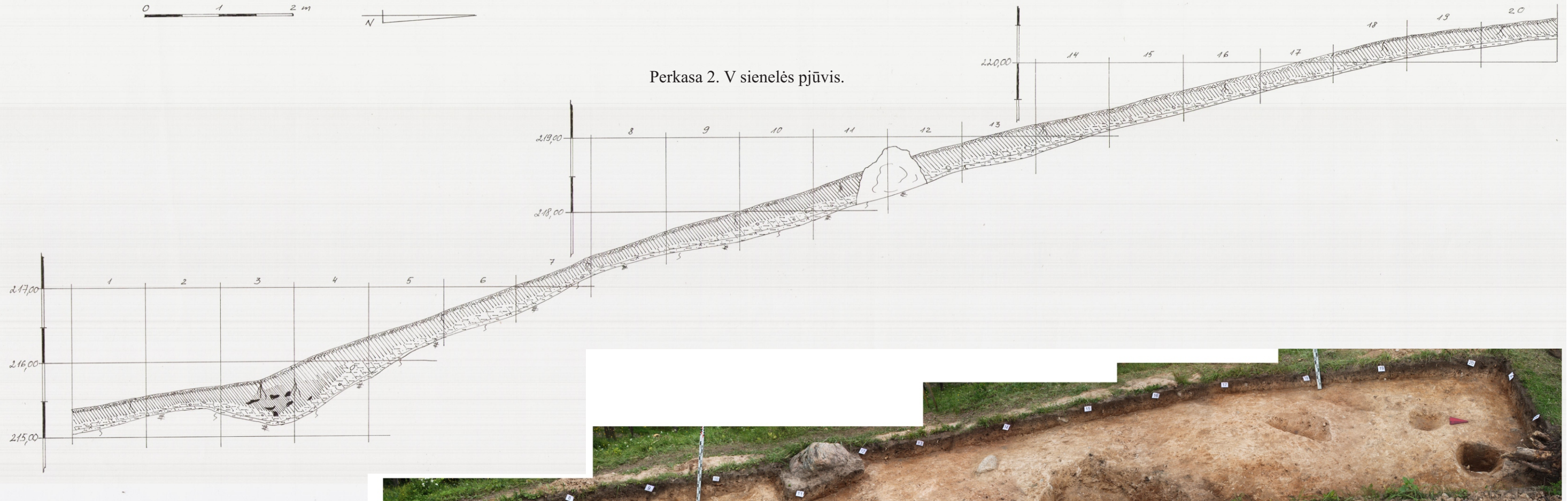
- 1 220,85
- 2 221,00
- 3 221,05
- 4 195,40
- 5 195,70
- 6 195,70
- 7 195,60
- 8 195,40
- 9 195,30
- 10 195,20
- 11 195,10
- 12 195,10
- 13 195,00
- 14 195,00
- 15 195,00
- 16 194,50
- 17 194,20
- 18 194,20
- 19 195,50
- 20 194,20
- 21 194,70
- 22 194,60
- 23 194,50

Perkasa 2 pasiekus įžemį 0.30-0.50 m gylyje. Planas.

Perkasa 2. V sienelės pjūvis.

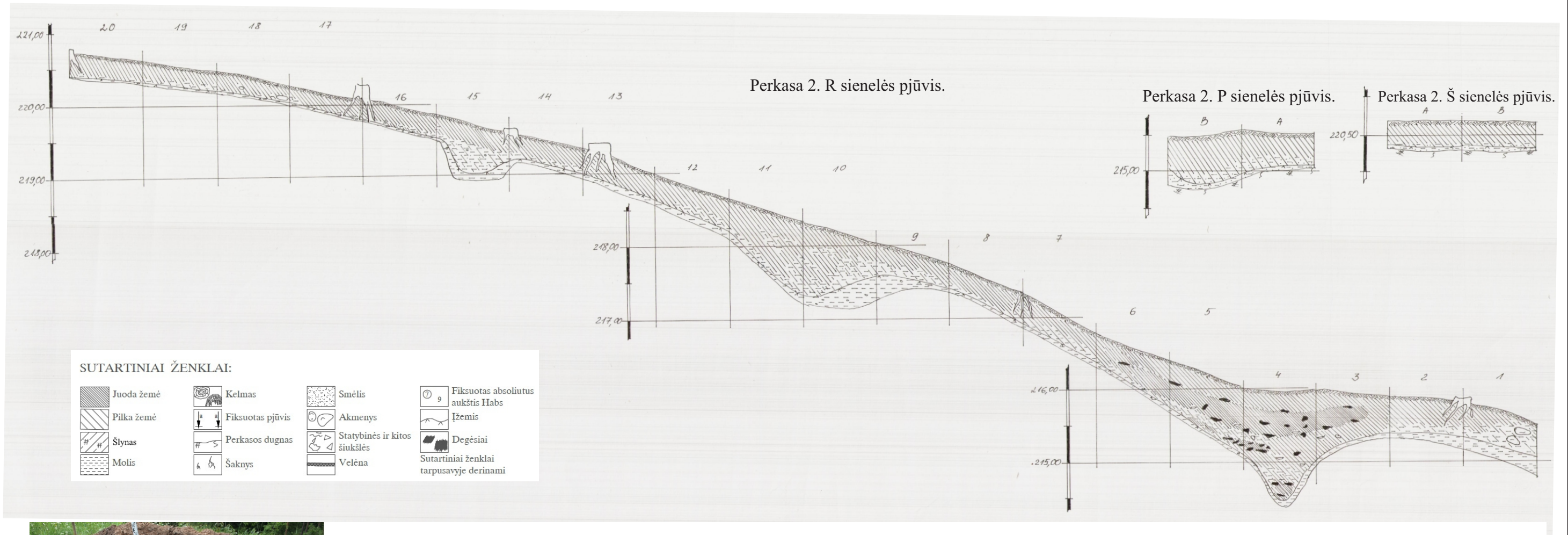
Fiksuoti aukščiai Habs	
1	215,20
2	215,30
3	215,20
4	214,60
5	215,20
6	215,60
7	216,00
8	216,00
9	218,70
10	218,00
11	218,90
12	219,50
13	220,30
14	220,40

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

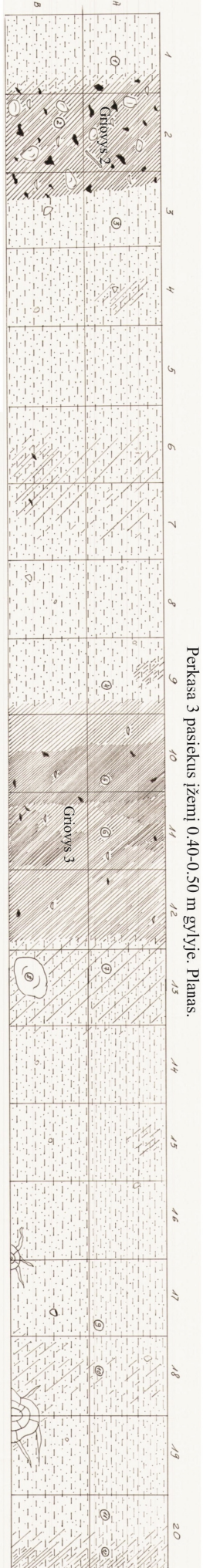
Juoda žemė	Kelmas	Smėlis	Fiksuotas absoliutus aukštis Habs
Pilka žemė	Fiksuotas pjūvis	Akmenys	Įžemis
Šlynas	Perkaso dugnas	Statybinės ir kitos šiukšlės	Degėsiai
Molis	Šaknys	Velėna	Sutartiniai ženklai tarpusavyje derinami

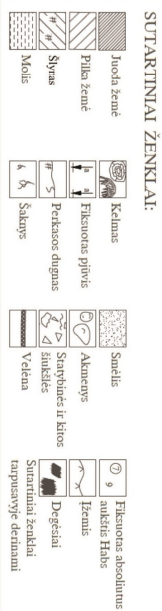
Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r., archeologiniai tyrimai. Perkasa 2 pjūviai M 1:50.

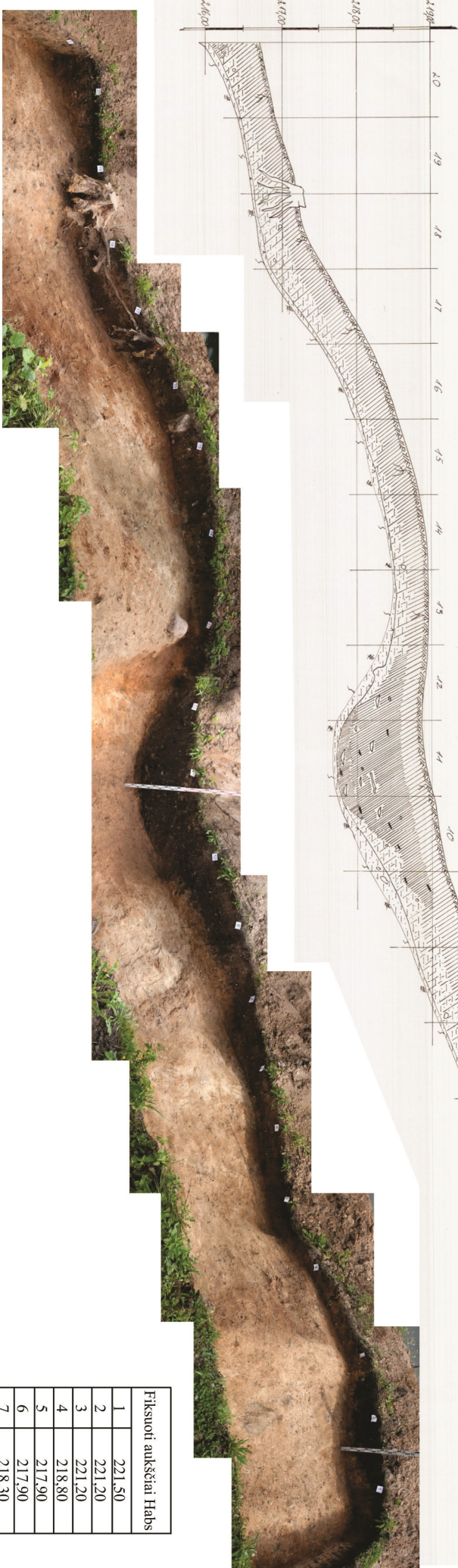

Perkasos 3 pasiekus išemi 0.40-0.50 m gylyje. Planas.

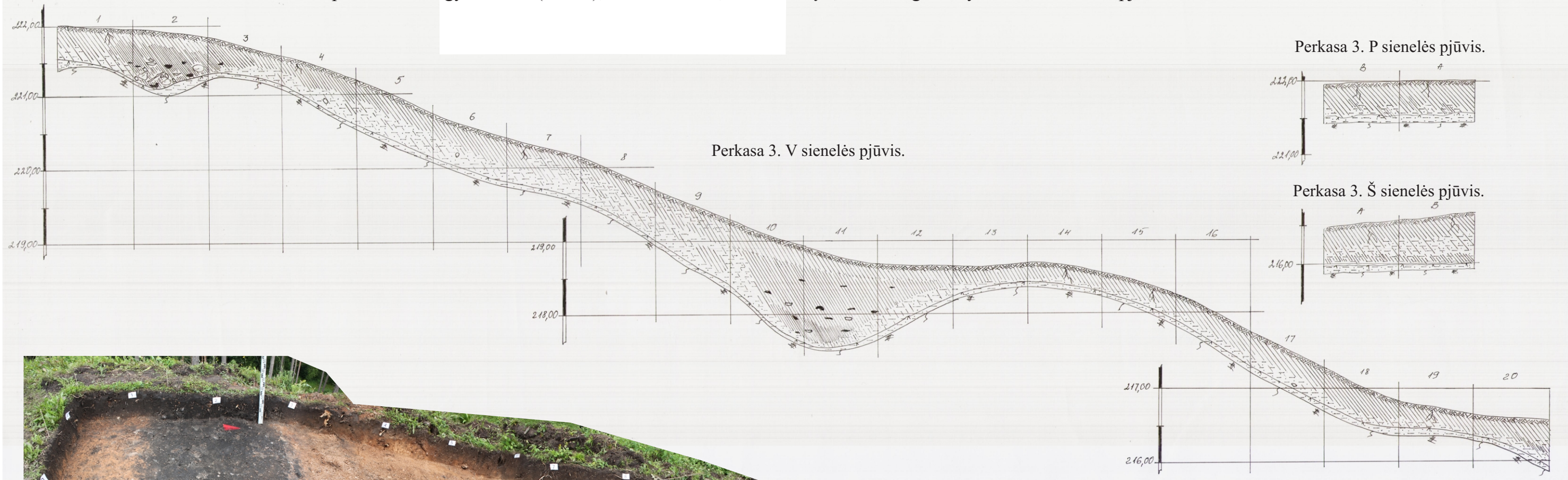

Perkasos 3. R sienelės pjūvis.

Fiksuoti aukščiai Habo	
1	221.50
2	221.20
3	221.20
4	218.80
5	217.90
6	217.90
7	218.30
8	218.40
9	217.00
10	216.60
11	216.40
12	216.20

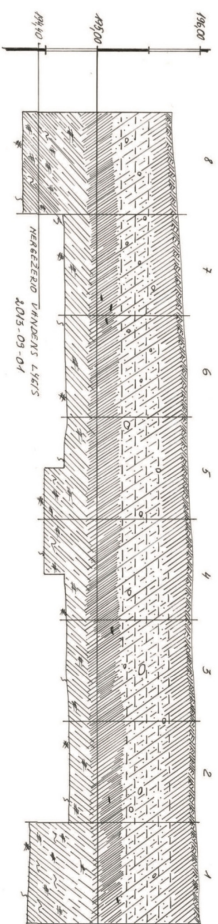

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

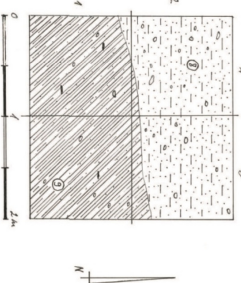
	Juoda žemė		Kelmas		Smėlis		Fiksuotas absoliutus aukštis Habs
	Pilka žemė		Fiksuotas pjūvis		Akmenys		Ižemis
	Šlynas		Perkasos dugnas		Statybinės ir kitos šiuoklės		Degėsiai
	Molis		Šaknys		Velėna	Sutartiniai ženklai tarpusavyje derinami	

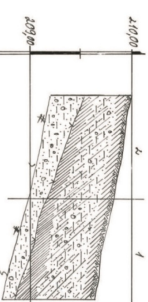
Perkasa 4. R sienelės pjūvis.

Šūrfas 1 0.60-0.70 m gylyje. Planas.

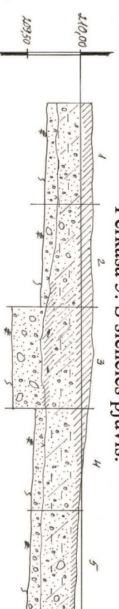

Šūrfas 1. R sienelės pjūvis.

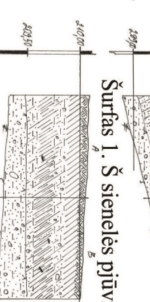

Šūrfas 1. V sienelės pjūvis.

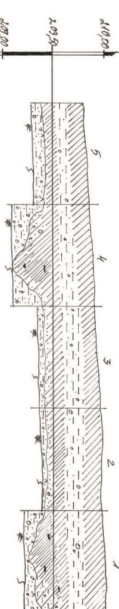
Perkasa 5. Š sienelės pjūvis.

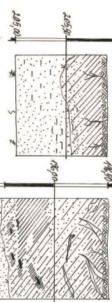
Šūrfas 1. Š sienelės pjūvis.

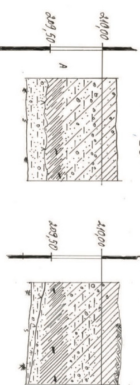
Šūrfas 1. P sienelės pjūvis.

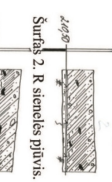
Šūrfas 4. V sienelės pjūvis.

Šūrfas 7. R sienelės pjūvis.

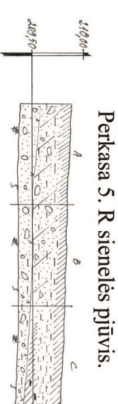
Šūrfas 2. Š sienelės pjūvis.

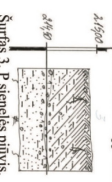
Šūrfas 5. V sienelės pjūvis.

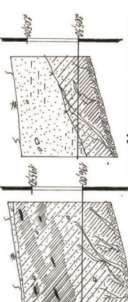
Perkasa 5. R sienelės pjūvis.

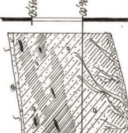
Šūrfas 3. V sienelės pjūvis.

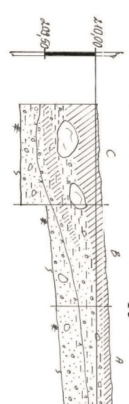
Šūrfas 4. P sienelės pjūvis.

Šūrfas 5. P sienelės pjūvis.

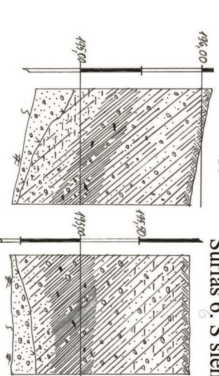
Perkasa 5. V sienelės pjūvis.

Šūrfas 3. P sienelės pjūvis.

Šūrfas 6. V sienelės pjūvis.

Šūrfas 6. Š sienelės pjūvis.

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

- Juoda žemė
- Pilka žemė
- Šviesa
- Molis
- Kelmas
- Fiksacijos pjūvis
- Perkasė dugnas
- Sakys
- Snielis
- Akmenys
- Santūrinės ir kitos šakelės
- Vešnia
- Fiksacijos apskritimas
- auksinis Habas
- Izomis
- Degėtiniai
- Santūriniai ženklai
- empnaryje derinama

Fiksot. auksiniai Habas	
1	209.80
2	209.80
3	210.00
4	209.60
5	209.60
6	209.50
7	209.50
8	209.40
9	209.20

Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r.,
 archeologiniai tyrimai. Tirtų plotų koordinatės LKS-94 sistemoje

Perkasa	Kampų koordinatės	
	Y	X
1	643911.39	6122935.35
	643911.80	6122938.32
	643914.70	6122937.93
	643914.29	6122934.95
2	643910.37	6122903.28
	643908.29	6122903.37
	643910.54	6122922.45
	643912.36	6122922.20
3	643923.14	6122982.93
	643927.78	6123002.38
	643929.73	6123001.92
	643925.09	6122982.47
4	643963.41	6122937.80
	643966.35	6122945.25
	643971.00	6122943.41
	643968.06	6122935.97
5	643870.59	6122802.39
	643876.16	6122800.74
	643875.02	6122797.32
	643869.32	6122799.22

Šūrfas	Centro koordinatės	
	Y	X
1	643869.19	6122797.17
2	643873.48	6122803.53
3	643938.88	6123044.02
4	643955.72	6123041.80
5	643976.17	6123038.16
6	644031.56	6123202.27
7	643871.07	6122798.17

1. Kačēniškės piliakalnis, vaizdas iš PV.

2. Kačēniškės piliakalnis, vaizdas iš PR.

3. Piliakalnio aikštelėje laužavietēs vietojē užmatuota perkasa Nr.1.

4. Perkasa Nr.1 nuēmus velēnā, vaizdas iš P.

5. Perkasa Nr.1 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.

6. Perkasa Nr.1 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

7. Medinių laiptų P piliakalnio šlaite – perkastos Nr.2 vieta. Vaizdas iš P.

8. Perkastos Nr.2 vieta, vaizdas iš Š.

9. Archeologiniai tyrimai perkasoje Nr.2, vaizdas iš P.

10. Perkasoje Nr.2 nuimta velėna, vaizdas iš P.

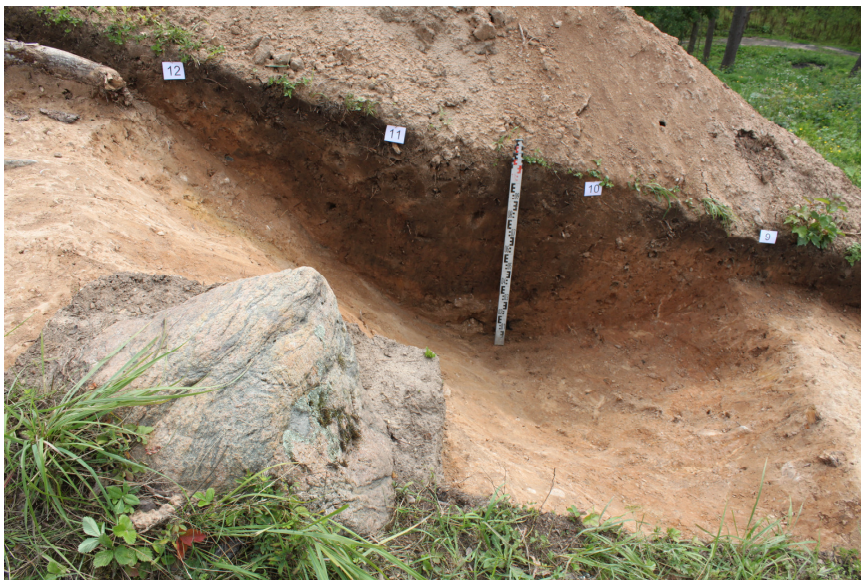

11. Perkasoje Nr.2 nuimta velėna, vaizdas iš Š.

12. Perkasa Nr.2 tyrimų eigoje, vaizdas iš Š.

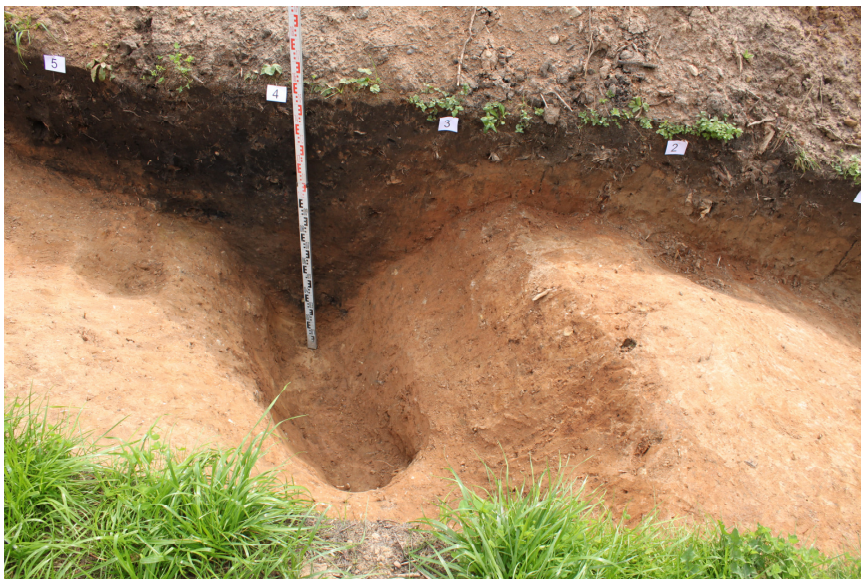

13. Perkasa Nr.2, duobė 1 kv.A-B/10-12, vaizdas iš V.

14. Perkasa Nr.2, duobė 2 kv.B/15, vaizdas iš V.

15. Perkasa Nr.2, griovys 1 kv.A-B/3-5, vaizdas iš V.

16. Perkasa Nr.2, griovys 1 kv.A-B/3-5, vaizdas iš R.

17. Perkasa Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.

18. Perkasa Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

19. Būsimųjų laiptų Š šlaite – perkastos Nr.3 vieta, vaizdas iš Š.

20. Perkasoje Nr.3 nukasama velėna, vaizdas iš Š.

21. Perkasa Nr.3 tyrimų eigoje, vaizdas iš P.

22. Perkasa Nr.3 pasiekus žemį, vaizdas iš P.

23. Perkasa Nr.3, viršutinis griovys (2) kv.A-B/1-2.

24. Perkasa Nr.3, vidurinis griovys (3) kv.A-B/9-12, vaizdas iš R.

25. Perkasa Nr.3. Bendras vaizdas tyrimų eigoje iš Š.

26. Perkasa Nr.3. Preparuojams griovyje 2, vaizdas iš P.

27. Degę akmenys iš perkastos Nr.3 griovio 2.

28. Perkasa Nr.3. Keramika "in situ" griovyje 2.

29. Perkasa Nr.3. Preparuojamas griovys 3, vaizdas iš P.

30. Perkasa Nr.3. Bendras vaizdas išpreparavus griovius ir duobes iš Š.

31. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 3, pasiektas įžemis.
Vaizdas iš R.

32. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 3, pasiektas įžemis.
Vaizdas iš V.

33. Perkasa Nr.3. Išpreparuotas griovys 2, vaizdas iš V.

34. Perkasa Nr.3. Pasiektas žemis ties apatiniojo griovio pradžia.

35. Užpilta perkasa Nr.3, vaizdas iš P.

36. Užpilta perkasa Nr.3, vaizdas iš Š.

37. Perkasa Nr.4. Nukasama velėna, vaizdas iš P.

38. Perkasa Nr.4 tyrimų eigoje, vaizdas iš ŠV.

39. Radiniai iš velėnos perkasoje Nr.4.

40. Perkasa Nr.4 tyrimų eigoje, vaizdas iš ŠV.

41. Perkasa Nr.4. Atidengtas kultūrinis slauksnis , vaizdas iš ŠR.

42. Perkasa Nr.4 pasiekus įžemi, vaizdas iš P.

43. Perkasa Nr.4 pasiekus įžemi, vaizdas iš ŠV.

44. Užpilta perkasa Nr.4, vaizdas iš Š.

45. Perkasa Nr.5 pasiekus 0,30-0,40 m gylį, vaizdas iš Š.

46. Perkasa Nr.5 pasiekus 0,30-0,40 m gylį, vaizdas iš P.

47. Perkasa Nr.5 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

48. Perkasa Nr.5 pasiekus įžemį ir iškasus kontrolinius šurfus, vaizdas iš Š.

49. Šurfas Nr.1 pasiekus ižemj, vaizdas iš V.

50. Šurfas Nr.1 pasiekus ižemj, vaizdas iš PR.

51. Šurfas Nr.1 pasiekus ižemj, vaizdas iš P.

52. Šurfas Nr.1 pasiekus ižemj, vaizdas iš Š.

53. Šurfas Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš PV.

54. Šurfas Nr.2 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.

55. Šurfas Nr.3 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.

56. Šurfas Nr.3 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

57. Šurfas Nr.4 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

58. Šurfas Nr.4 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.

59. Šurfas Nr.5 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.

60. Šurfas Nr.5 pasiekus įžemį, vaizdas iš PR.

61. Šurfas Nr.6 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.

62. Šurfas Nr.6 pasiekus įžemį, vaizdas iš P.

63. Šurfas Nr.6 pasiekus įžemį, vaizdas iš V.

64. Šurfas Nr.6 pasiekus įžemį, vaizdas iš Š.

65. Šurfo Nr.7 vieta, vaizdas iš Š.

66. Šurfas Nr.7 pasiekus kultūrinį sluoksnį, vaizdas iš R.

67. Šurfas Nr.7 pasiekus įžemį, vaizdas iš R.

68. Šurfas Nr.7 pasiekus įžemį, vaizdas iš V.

69. Žvalgymai takų ir kitų žemės judinimo darbų vietose, vaizdas iš V.

70. Iki projekcinio gylio iškastas takas ant piliakalnio aikštelės, vaizdas iš Š.

71. Iki projekcinio gylio iškastas takas į Š nuo piliakalnio aikštelės, vaizdas iš Š.

72. Iki projekcinio gylio iškastas takas į P nuo piliakalnio aikštelės, vaizdas iš P.

73. Iki projektinio gylio iškastas takas į P nuo piliakalnio aikštelės, vaizdas iš P.

74. Medinių laiptų statyba atlikus žvalgymus, vaizdas iš P.

75. Iki projektinio gylio iškastas takas prie ežero, vaizdas iš P.

76. Tako, laužavietės įrengimas prie ežero, vaizdas iš V.

77. Įrengtas takas ir laiptai P piliakalnio dalyje, vaizdas iš P.

78. Terasinis takas ir laužavietė piliakalnio aikštelėje, vaizdas iš Š.

79. Lieptas, laužavietė, takas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš PV.

80. Laiptai Š piliakalnio dalyje, vaizdas iš Š.

81. Liepto įrengimas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš P.

82. Takas R piliakalnio pašlaitėje, vaizdas iš P.

83. Informacinis stendas ir aikštelė į P nuo piliakalnio, vaizdas iš R.

84. Terasiniai laiptai buvusio keliuko vietoje, vaizdas iš R.

85. Perkasos Nr.2 lipdytinė keramika inv.Nr.2, 6-10, 16, 18.

86. Lipdytinė keramika iš perkasos Nr.3 griovio Nr.2.
Inv.Nr.28, 32, 36, 40, 42, 48.

87. Lipdytinė keramika lygiu ir grublėtu paviršiais iš perkasos Nr.3.
Inv.Nr.31, 43, 58, 59, 77, 78.

88. Lipdytinė keramika brūkšniuotu paviršiumi iš perkasos Nr.3.
Inv.Nr.57, 64, 67, 68, 73.

89. Lipdytinė keramika inv.Nr.80.

90. Lipdytinė keramika iš perkaso Nr.3 griovio Nr.3. Inv.Nr.86-89, 91, 92, 113, 115.

91. Lipdytinė keramika inv.Nr.97.

92. Lipdytinė keramika inv.Nr.120-121.

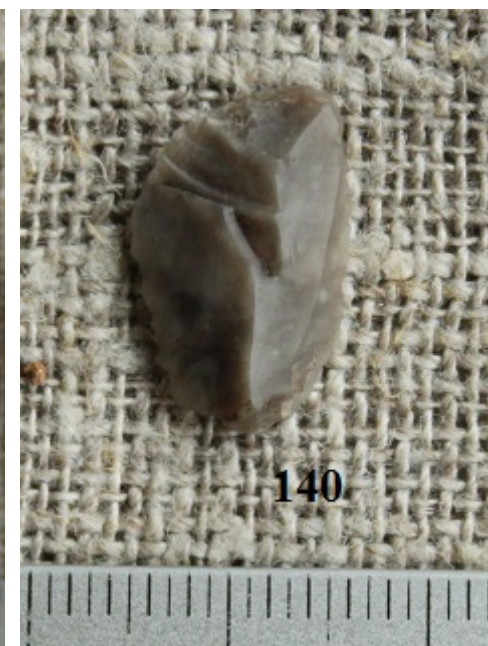

93. Lipdytinė keramika inv.Nr.112, 114, 122, 123, 127, 131, 132, 134.

94. Molio tinkas inv.Nr.137.

95. Skeltės nuolauža, inv.Nr.140.

96. Metaliniai radiniai inv.Nr.138-139.

Leidimas galioja iki 2013-11-30

L E I D I M A S

vykdyti archeologinius tyrimus

2013-05-08 Nr. 65
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Mindaugui Mačiuliui**

Vykdyti Kačėniškės piliakalnio su gyvenvieta (24132) teritorijos, Švenčionių r., Kačėniškės k., **detaliuosius archeologinius tyrimus**

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Kačėniškės piliakalnio su gyvenvieta (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r., archeologinių tyrimų projektas 2013-05-07, Nr. 65.

Apskaitos, paveldotvarkos planavimo skyriaus
vyriausiasis specialistas

V. Lučunas

Tyrėjas: Mindaugas Mačiulis
Mob. Tel. 8 620 79942
KPD atestato Nr. 1286
III kat.

PATVIRTINTA:

Užsakovas: UAB „HSC Baltic“
Laisvės pr. 77-B, LT-06122 Vilnius
tel., faksas 8 5 2727237

Vyr. inžinierius
Andrejus Chlebnikovas

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "A. Chlebnikovas", written over the typed name.

VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“

**Kačėniškės piliakalnio su gyvenviete (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r.,
archeologinių tyrimų**

PROJEKTAS

VILNIUS
2013 m.

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Sirvėtos regioninio parko direkcijos užsakymu UAB "HSC Baltic" atliks Kačėniškės piliakalnio tvarkymo darbus, kurių metu planuojama atlikti detaliuosius, žvalgomojus archeologinius tyrimus bei archeologinius žvalgymus Tyrimų užsakovas – UAB "HSC Baltic".

Numatomo tirti objekto aprašymas. Kačėniškės piliakalnis įrengtas aukščiausioje dalyje atskiros pailgos kalvos, kurią iš R juosia Mergežerio ežeras, iš V ir P – pelkė ir pelkėtos žemumos, o iš Š – gili dauba, kuria teka Mergežerio upelis. Piliakalnio aikštelė keturkampė, pailga Š-P kryptimi, 66x10 m dydžio. Ji buvo įtvirtinta šlaituose įrengtu grioviu ir pylimu. 2 m žemiau aikštelės Š krašto, šlaite iškastas 1,5 m pločio, 0,2 m gylio griovys, už kurio supiltas 0,3 m aukščio, 3 m pločio pylimas. Už šio pylimo iškastas antras 10 m pločio, 0,5 m gylio griovys. P šlaite pirmasis griovys ir pylimas virtę 8 m pločio terasa, antras griovys – 9 m pločio, 0,3 m gylio. V šlaitas 3 m žemiau aikštelės statintas. Jame 5 m žemiau aikštelės yra 2 m pločio terasa, jungianti Š ir P šlaituose esantį pirmą griovį ir pylimą. Šoniniai šlaitai statūs, 22-23 m aukščio, galiniai – vidutinio statumo, 5-6 m aukščio.

Piliakalnis apardytas arimų, aikštelės R dalis nuslinkusi į ežerą. Šiuo metu ant jo augę medžiai nupjauti. R šlaite yra išvirtusių kelmų, kai kur jų duobėse matyti nuslinkusio kultūrinio sluoksnio liekanų (žr. nuotr. 2).

PR papėdėje, 0,5 ha plote yra papėdės gyvenvietė. Piliakalnis datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga - I tūkst. pradžia¹.

Tyrimų istorija. Piliakalnis žvalgytas 1958 m. (Lietuvos istorijos institutas), 1979 m. ir 1987 m. (Mokslinė metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba). 1958 m. ekspedicijos metu išvirtusiame R piliakalnio šlaite pastebėtas ryškus kultūrinis sluoksnis su brūkšniuota keramika, tinko gabalais ir apdegusiais akmenimis². 1979 m. žvalgymai naujų duomenų nesuteikė³. 1987 m. ekspedicijos metu piliakalnio PR papėdėje pastebėtas senovės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis⁴.

¹ Baubonis Z., Zabiela G., Lietuvos piliakalniai. Atlasas., T.III. Vilnius, 2005. P.72.

² Kuncienė O. Žvalgomosios archeologinės ekspedicijos dienoraštis 1958 m. gegužės mėn. 26 d. - birželio mėn. 27 d. LII rankraštynas. F.1. B.78. P.98-99.

³ Balčiūnas J. 1979 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Švenčionių rajone ataskaita. KPC archyvas. F.27. Ap.1. B.80. P.9-10.

⁴ Balčiūnas J. 1987 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Švenčionių rajone ataskaita. KPC archyvas. F.27. Ap.1. B.135. P.24.

Tyrimų pobūdžio pagrindimas. 2011 m. VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ parengė Kačėniškės piliakalnio tvarkymo techninį projektą (projekto vadovas R. Vaitekonytė). Jame be jau atlikto medžių ir krūmų pašalinimo, numatyta įrengti automobilių stovėjimo aikštelę, informacinę aikštelę pėstiesiems, pastatyti informacinius standus, rodykles, poilsio aikšteles su laužavietėmis. Lankytojų srautų reguliavimui suprojektuoti pėsčiųjų takai, laiptai, medinis takas-tiltelis R piliakalnio pašlaitėje, užtvaras automobiliams. Įrengiant pėsčiųjų takus ir informacinės aikštelės dangą žemės paviršius bus judinamas iki 10 cm gylio (rankiniu būdu pašalinama žolinė augmenija). Įrengiant informacines rodykles, suoliukus, užtvarą automobiliams žemė bus judinama iki 30 cm gylio, informacinį standą ir dviračių stovą – iki 80-100 cm gylio. Įrengiant laiptus, jų poliai bus įgręžiami į šlaitą 10 cm skersmens grąžtu, tako-tiltelio poliai įgręžiami 15 cm skersmens grąžtu.

Tyrimų metodika ir apimtys. Visų žemės judinimo darbų vietose bus atliekami detalieji, žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai. Detalieji archeologiniai tyrimai bus atliekami laiptų į piliakalnį įrengimo vietose šiauriniame ir pietiniame jo šlaituose – čia numatomos iširti 2 m pločio apie 19-20 m ilgio perkasos apimant griovius ir padarant jų pjūvius (žr. plane: DAT 1 ir DAT 2). Šlaito ilgis bus tikslinamas vietoje.

Informacinėje aikštelėje pėstiesiems, kurioje suprojektuoti standas ir dviračių stovas bei automobilių stovėjimo aikštelėje bus atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrimai: pradžioje iškastas 2x2 m dydžio šurfas (žr. plane: ŽAT 1), jame aptikus kultūrinį sluoksnį tyrimai šioje vietoje išplečiami iki tokio dydžio, kiek reikia standui ir stovui pastatyti. Kultūrinio sluoksnio neaptikus, šioje vietoje bus vykdomi žvalgymai aikštelių įrengimo darbų metu, t.y. nuėmus augalinį sluoksnį atvalomas visas aikštelės plotas iki žemio siekiant išsiaiškinti ar jame nėra struktūrų, tokių aptikus – jos iširiamos. Žvalgomieji 1x1 m dydžio šurfai bus iškasti informacinių rodyklių vietose (žr. plane: ŽAT 2 ir ŽAT 3). Žvalgomieji archeologiniai tyrimai bus atliekami ir laiptų R piliakalnio šlaite vietoje – čia numatomi iširti 3 1x1 m dydžio šurfai (žr. plane: ŽAT 4-6) siekiant patikrinti ar šioje vietoje nėra nuslinkusio kultūrinio sluoksnio, kuris gali būti pažeistas įrengiant laiptus. Tokį aptikus bus rengiamas projekto papildymas detaliesiems tyrimams šioje vietoje.

Žvalgymai numatomi visose būsimųjų pėsčiųjų takų, medinio tako-tiltelio įrengimo vietose, kur žemės judinimo darbai pagal techninį projektą tesieks iki 10 cm bei bus gręžiamos 10-15 cm skersmens skylės laiptų ir medinio tako-tiltelio poliams.

Iš viso planuojama archeologiškai iširti 87 m² plotą, išžvalgyti apie 1000 m² plotą.

Tyrimų tikslas. Surinkti duomenis apie piliakalnio ir senovės gyvenvietės chronologiją bei stratigrafiją, siekiant patikslinti datavimą bei užkirsti kelią galimam objekto vertingųjų savybių sunaikinimui.

Tyrimų trukmė. Archeologiniai tyrinėjimai kasant šurfais ir perkasomis bus vykdomi 2013 m. gegužės-birželio mėnesį, archeologiniai žvalgymai – visą piliakalnio tvarkymo laikotarpį, t.y. iki 2013 m. lapkričio 30 d. Tyrimams vadovaus M. Mačiulis. Žemės darbus atliks VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ darbuotojai.

Tyrimų vadovas

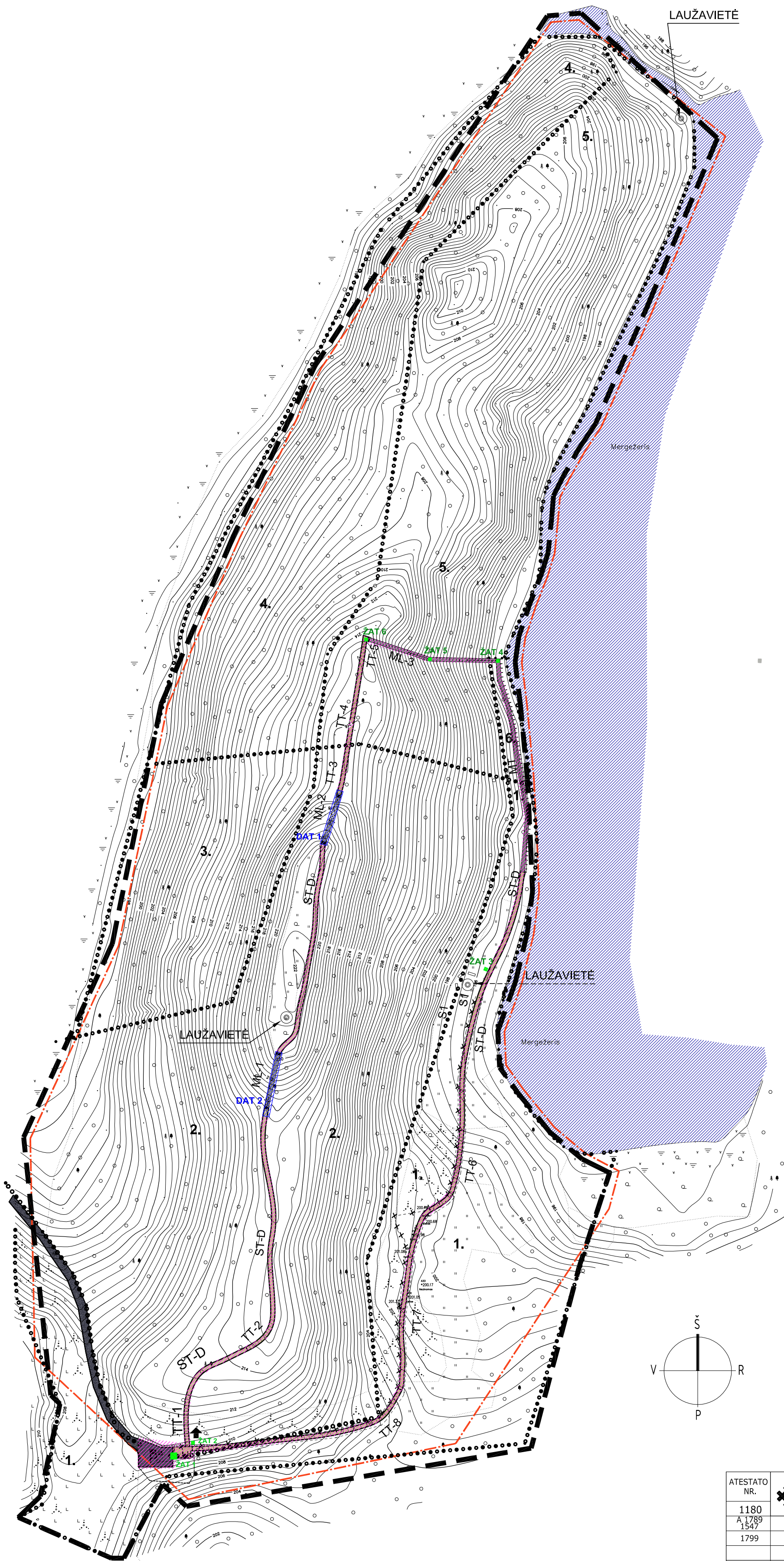
Mindaugas Mačiulis

2013-04-26, Vilnius

Priedai:

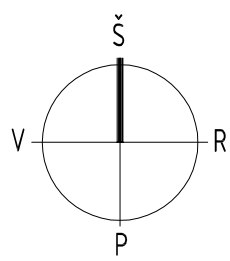
- 1) Kačėniškės piliakalnio 2013 m archeologinių tyrinėjimų situacijos planas.
M 1:1000 (1 lapas).
- 2) Būsimųjų tyrimų vietų fotonuotraukos (4 lapai).

SUTARTINIAI ŽENKLAI

	TVARKOMOS TERITORIJOS RIBA
	KULTŪROS VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
	IRENGIAMI ATSIJŲ SKALDELĖS DANGOS 1.2 PLOČIO TAKAI
	IRENGIAMI TERASUOTI TAKAI TT-1
	IRENGIAMI MEDINIAI LAIPTAI ML-1
	IRENGIAMI SUOLIUKAI S1
	IŠSKIRIAMŲ ŽELDYNŲ PLOTAI, KURIUOSE ATLIEKAMI KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KIRTIMAI
	DETALIŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
	ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
	ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ VIETOS

ATESTATO NR.	 Viešoji įstaiga KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO PAJĖGOS	KAČĖNIŠKĖS PILIAKALNIO TVARKYMO TECHNINIS PROJEKTAS		
1180		PV	R. Vaitėkonytė	
A 1789 1547		PDV	Z. Baubonis	
1799				
ETAPAS				M 1:1000
TP				Lapas Lapų 1 1

1. Piliakalnio vaizdas 2013-04-26, iš P.

2. Nuslinkusio kultūrinio sluoksnio liekanos išvirtusio kelmo vietoje R šlaite.

3. Piliakalnio Š šlaitas, kuriame laiptų vietoje planuojama iškasti 2x19 m perkasą. Vaizdas iš Š.

4. Piliakalnio P šlaitas, kuriame laiptų vietoje planuojama iškasti 2x20 m perkasa. Vaizdas iš P.

5. Piliakalnio R šlaitas, kuriame laiptų vietoje bus iškasti 3 1x1 m šurfai. Vaizdas iš R.

6. Piliakalnio R papėdė, kurioje bus ištirtas 1x1 m dydžio šurfą informacinės rodyklės vietoje bei bus žvalgoma tako įrengimo darbų metu. Vaizdas iš ŠR.

7. Piliakalnio R pašlaitė, kurioje bus įrengiamas medinis takas-tiltas. Čia bus žvalgoma darbų metu. Vaizdas iš P.

8. Būsimų automobilių ir informacinės aikštelių vieta. Vaizdas iš R.

Tyrėjas: Mindaugas Mačiulis
Mob. Tel. 8 620 79942
KPD atestato Nr. 1286
III kat.

Užsakovas: UAB „HSC Baltic“
Laisvės pr. 77-B, LT-06122 Vilnius
tel., faksas 8 5 2727237

VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“

**Kačėniškės piliakalnio su gyvenvieta (24132), Kačėniškės k., Švenčionių r.,
archeologinių tyrimų
projekto papildymas**

**VILNIUS
2013 m.**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Sirvėtos regioninio parko direkcijos užsakymu UAB "HSC Baltic" atlieka Kačėniškės piliakalnio tvarkymo darbus. Mokslinė archeologijos komisija 2013 05 07 aprobavo, kad jų metu bus atliekami detalieji, žvalgomieji archeologiniai tyrimai bei archeologiniai žvalgymai.

Papildomų tyrimų pobūdžio pagrindimas. Parengtam Kačėniškės piliakalnio tvarkymo techniniam projekte, be aprobuotam tyrimų projekte aprašytų darbų, numatyta piliakalnio aikštelės pietinėje dalyje įrengti laužavietę šventiniams (pvz. Mindaugo karūnavimo dienos proga, baltų vienybės dienos proga kuriamiems) laužams, o piliakalnio rytinėje ir šiaurinėje pašlaitėse - lankytojų poilsio aikšteles su laužavietėmis. Įrengiant laužavietes ir atokvėpio suoliukus (statomus tik piliakalnio rytinėje pašlaitėje) žemė bus judinama iki 40 cm. gylio.

Šiose žemės judinimo darbų vietose (t.y. piliakalnio aikštelėje ir jo rytinėje pašlaitėje esančios senovės gyvenvietės vietose), kur didelė tikimybė, kad yra susiformavęs archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis bus atliekami detalieji, kitur, kur tokia tikimybė maža (t.y. kalvos, kurioje įrengtas piliakalnis, neįtvirtintos dalies gale) - žvalgomieji archeologiniai tyrimai.

Papildomų tyrimų apimtys. Detalieji archeologiniai tyrimai bus atliekami piliakalnio aikštelės pietinėje dalyje įrengiamos šventinės laužavietės vietoje – čia numatoma iki žemio ištirti 3x3 m plotas (žr. plane: DAT 1). Piliakalnio rytinėje pašlaitėje esančios senovės gyvenvietės dalyje įrengiamos lankytojų poilsio aikšteles su laužaviete ir suoliukais vietoje iki žemio bus ištirtas 5x8 m plotas. (žr. plane: DAT 2).

Laužavietės vietoje, kuri suprojektuota piliakalnio kalvos neįtvirtintos šiaurinės dalies gale, planuojamas iki žemio ištirti 1x1 dydžio šurfas (žr. plane: ŽAT 7). Aptikus archeologiškai vertingą kultūrinį sluoksnį laužavietės užimamas 3x3 m plotas bus ištirtas detaliais tyrimais, o neaptikus – laužavietės įrengimo metu bus atliekami archeologiniai žvalgymai.

Iš viso papildomai planuojama archeologiškai ištirti 50 – 60 m² plotą, išžvalgyti, esant poreikiui, apie 9 m² plotą.

Tyrimų trukmė. Archeologiniai tyrinėjimai bus atliekami liepos - rugpjūčio mėnesiais, archeologiniai žvalgymai – visą piliakalnio tvarkymo laikotarpį, t.y. iki 2013 m. lapkričio 30 d. Tyrimams vadovaus M. Mačiulis, tyrimuose dalyvaus archeologas O. Fediajevas, braižytojas A. Janušis

Tyrimų vadovas

Mindaugas Mačiulis

2013-06-28, Vilnius

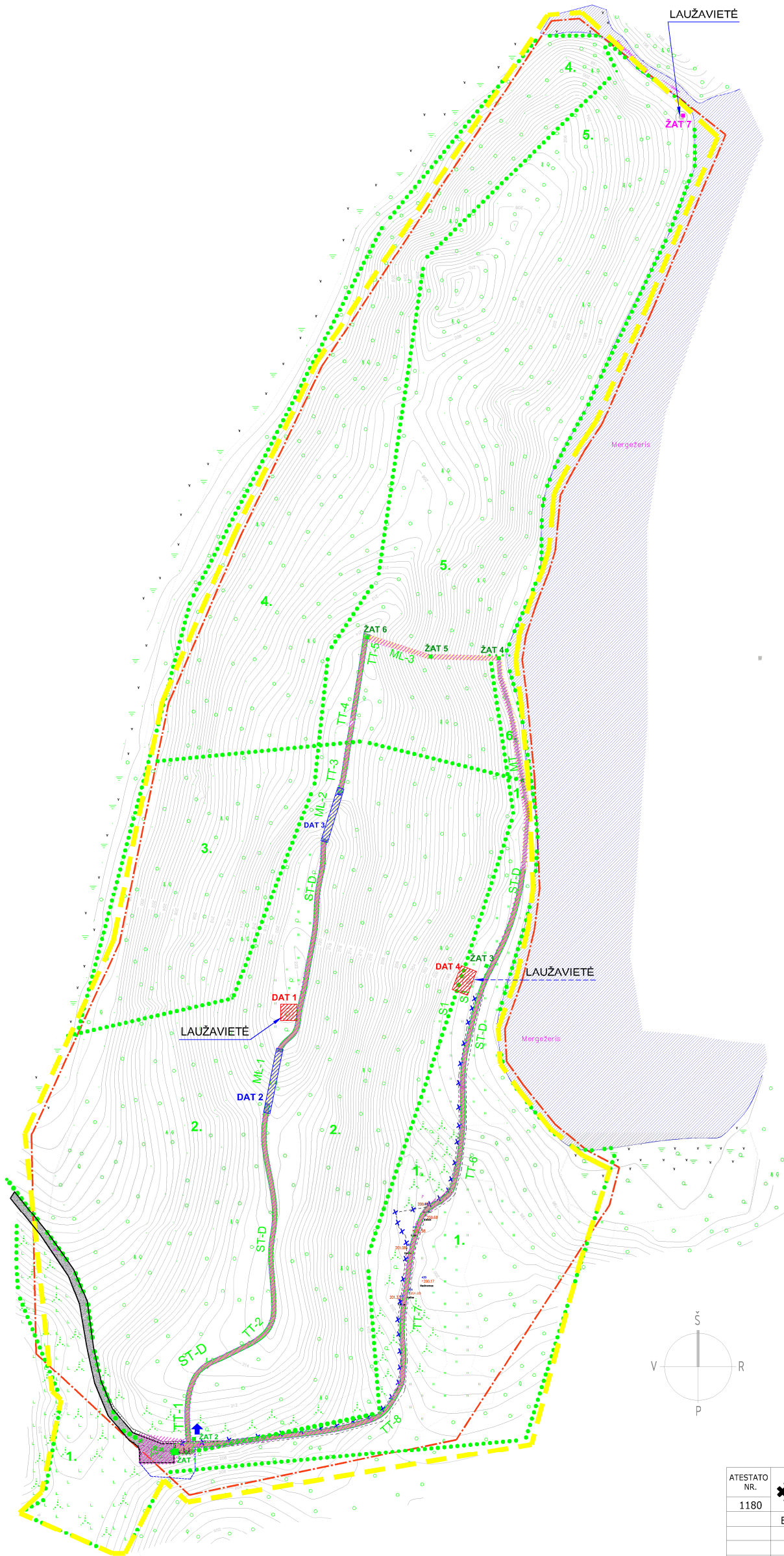
Priedai:

- 1) Kačėniškės piliakalnio 2013 m archeologinių papildomų tyrimų vietų situacijos planas.

M 1:1500 (1 lapas).

- 2) Būsimumų tyrimų vietų fotonuotraukos (1 lapas).

SUTARTINIAI ŽENKLAI

	TVARKOMOS TERITORIJOS RIBA
	KULTŪROS VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
	IŠSKIRIAMŲ ŽELDYNŲ PLOTŲ, KURIUOSE ATLEKAMI KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KIRTIMAI
	IRENGIAMŲ ATSIŲ Ū SKALDELĖS DANGOS 1.2 PLO ČIO TAKAI
	IRENGIAMŲ TERASUOTŲ TAKŲ TT-1
	IRENGIAMŲ MEDINIŲ LAIPTŲ ML-1
	IRENGIAMŲ SUOLIUKŲ S1
	DETALIŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
	ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
	ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ VIETOS
	ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ VIETOS
	DETALIŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS

ATESTATO NR. 1180	 Viešoji įstaiga KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO PAJĖGOS	KAČĖNIŠKĖS PILIAKALNIO TVARKYMO TECHNINIS PROJEKTAS
Braižė		A. Janušis
ETAPAS		M 1:1500
TP		Lapas Lapų 1 1

F. Nr. 1 Piliakalnio aikštelės P dalyje planuojama tyrimų vieta, vaizdas iš Š pusės.

F. Nr. 2 Piliakalnio R pašlaitėje planuojama tyrimų vieta, vaizdas iš PV pusės.

F. Nr. 3 Piliakalnio teritorijos Š gale planuojama tyrimų vieta, vaizdas iš PV pusės.

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS
2014 Vilnius, Arsenalo 1, tel.: 2627774, 2121939, faks. (307-5) 2611023

2014 m. gegužės mėn. 19 d. mes, muziejaus darbuotoja LNM Archeologijos skyriaus muziejininkė

Monika Dubinskaitė

ir VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ archeologas

Mindaugas Mačiulis

sudarėme šio akto tris egzempliorius apie tai, kad pirmas priima (nuolatinai, laikinai), o antrasis perduoda muziejui šiuos muziejinės reikšmės daiktus:

Eilės Nr.	Daikto pavadinimas ir jo trumpas aprašymas	Daiktų sk.	Daikto būklė	Lauko nr.	Pastabos
1-136.	Keramikos šukės, molis, lipdyta	136	gera	1-136	MS 117381
137.	Molio tinkas	1	gera	137	
138.	Strypelis, geležis	1	gera	138	
139.	Yla, geležis	1	gera	139	
140.	Skeltės dalis, titnagas	1	gera	140	
141.	Smulkios keramikos šukės, molis	1	gera	-	34 vnt.
	Kačėniškė (Švenčionių r. sav.).				
	Piliakalnis su gyvenvietė				
	Radiniai surinkti 2013 m. archeologinių tyrimų metu, priimti pagal ataskaitos ARA radinių sąrašą.				

Zoarcheologinės medžiagos tyrimai

Perkasa 2, kv. B15, 0,5 m.

Svoris 15,6 g, 1 vnt.

Galvijo dubens kaulų fragmentas.

Perkasa 3, kv. A-B/10-12, 0,3-0,4 m.

Svoris - 59 g, 9 vnt.

Galvijo pirmojo pirštakaulio fragmentas.

Arklis trečiasis pirštakaulis,

Kiaulės dešinysis alkūnkaulis, antrasis pirštakaulis, slankstelio fragmentas, kaulai priklausė mažiausiai 1 jaunesniam kaip 1,5-2 m. individui.

Avies/ožkos kaukolės fragmentas.

Stambaus kanopinio petikaulio du fragmentai, apdegęs blaudzikaulio fragmentas

Perkasa 3, kv. A-B/2, 0,2-0,3 m.

Svoris 27,2 g., 11 vnt.

Galvijo stipinkaulio fragmentas.

Stirnos kaklo slankstelio fragmentas

Nenustatytos rūšies 2 šonkaulių fragmentai, 7 smulkūs kaulų fragmentai.

Perkasa 3, kv. A-B/10-12, 0,5-0,8 m.

Svoris 25,4 g, 15 vnt.

Avino rago fragmentas.

Šuns sutrupėję dešinėsios pusės kaukolės ir apatinio žandikaulio fragmentai (~13 vnt.), petikaulio fragmentas. Mažo, jaunesnio kaip 4 mėn. šunelio.

Perkasa 3, kv. A-B/2, 0,4-0,5 m.

Svoris 21,4 g, 7 vnt.

Kiaulės dešiniojo petikaulio fragmentas.

Stambaus kanopinio po 2 mentės kaulo, kaukolės, ilgųjų kaulų fragmentai.

Iš viso buvo ištirti 43 gyvūnų kaulai ir jų fragmentai, svėrę 138,6 g. Kaulai gerai išlikę, tačiau smulkūs, kas apsunkino jų identifikavimą – įvardinti gyvūno rūšį ir kaulą pavyko 25 atvejais (58,1 %). Buvo aptikta po keletą įvairių naminių gyvulių – galvijų, kiaulių, avių/ožkų, arklių kaulų, daugiausiai – apie 14 vnt. smulkių kaulų fragmentų priklausė jaunam šuneliui. Tai buvo sutrupėjusio apatinio žandikaulio ir nedidelės kaukolės dalies fragmentai. Iš laukinių gyvūnų pasitaikė stirnos kaklo slankstelio fragmentas.

Dr. G. Piličiauskienė
2014-03-26

